

Demokratiya, güclü iqtisadiyyat - Dağlıq Qarabağın açarındır!

DEMOKRATİK, MÜSTƏQİL QƏZET

21

NOYABR
2019-cu il

№ 207 (4105)

Qiyməti
40 qəpik

BAKİ

XƏBƏR

www.baki-xeber.com

Haftədə
5 dəfə çıxır

Qəzet
2003-cü ildən
nəşr olunur

ABS MEDIASINDA İSLAHATLARA UNİKAL RƏY - «ƏLİYEV KÖHNƏ INSTITUTLARI BƏRPA ETMİR, YENİ TƏSİSATLAR QURUR»

■ sah. 5 ■

Prezidentin sadə insanlarla sərbəst ünsiyyət jestlərindən sui-istifadə meyllərinin yaranma ehtimalı - hamı kredit problemi ilə bağlı Prezidentdən xahiş etsə...

■ sah. 2 ■

Nazir Vilayət Eyvazov vətəndaşları 102 xidməti ilə daha sıx əməkdaşlığa həvəsləndirən prosesə start verdi...

■ sah. 3 ■

Almaniyada mühacir ticarətinə görə polisdə saxlanan iki şəxsə Azərbaycanda daha əvvəl cinayət işləri açılıb - nə baş verəcək...

■ sah. 4 ■

Cəmil Həsəninin Milli Şuradan "can qurtarması" və Tofiq Yaqublunun irəli verilməsi planı...

■ sah. 7 ■

Banklar istehlak kreditləri kampaniyasını genişləndirir, maliyyə-pul sistemi üçün yeni təhlükə dalgası...

■ sah. 11 ■

Milli turizmimizin inkişafında böyük əngəllər...

■ sah. 10 ■

Goranboy Qeydiyyat Şöbəsinin rəisi ədliyyə işçilərinin peşə bayramı təəssüratlarından danışdı...

■ sah. 12 ■

Coratda qaz sayğaclarının dəyişdirilməsi əhaliyə yeni problem gətirib

■ sah. 13 ■

■ sah. 9 ■

Naxçıvan... Qrdusunun gücü barədə Prezidentin mesajlarına İrəvandan təlaş reaksiyaları...

Ermənistanın üç istiqamətdən zərbələrə duruş gətirməməsi, «Türkiyə Suriyada ikən Naxçıvanı vuraq» eyforiyası...

Amerika təhsilli Azərbaycan nazirləri və məmurlar - «unikal imkanlar»...

■ sah. 4 ■

Qarabağ Komitəsi adı altında radikalların son toplantısında üç nüans - sosial tələblər uğursuz oldu, Qarabağ şüarı ilə xalqı cəlb etmək taktikası...

■ sah. 7 ■

Alman Polisi müsavətçi «mühacir alverçilər» dəstəsində əsas simanın Xəlilbəyli olduğunu aydınlaşdırdı

■ sah. 6 ■

■ sah. 8 ■ Heydər Əliyev gəldi, milli azadlıq hərəkatının mərkəzi Bakıdan Naxçıvana köçdü və... YAP yarandı

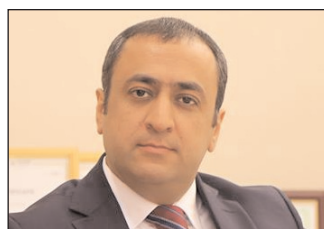
■ sah. 3 ■ İran və Gürcüstandakı gərginləşən proseslər Ermənistanı niyə narahat edir...

■ sah. 13 ■ Rusiyada internetdən yeni istifadə qaydaları ətrafında qızgın müzakirələr Azərbaycana da adlandı...

■ sah. 14 ■ Sığorta şirkətlərinin yeni problemi - "rentakar" maşınları niyə sığorta olunmur...

■ sah. 14 ■ Azərbaycanda yerli geyimlər istehsalı sürətlə tənəzzülə gedir...

Noyabrın 19-da Prezident İlham Əliyev metronun "28 May" stansiyasının qarşısında şəhər sakinləri ilə görüşərkən ona yaşlı qadın yaxınlaşıb və maddi dəstək xahiş edib. Belə ki, ölkə başçısına yaxınlaşan qadın ona problemlərini danışdı. Özünü Məmmədova Səmaye İbrahim qızı kimi təqdim edən həmin qadın bildirib ki, banka 6500 manat borcu var və qəzaya düşüb sağlamlığını itirdiyi üçün sözügedən borcu ödəyə bilmir.

"Elə etmək lazımdır ki, insanlar kredit götürərkən məsuliyyətli olsunlar"

Prezident qadını sakitləşdirib, onun probleminin həll ediləcəyini deyib və köməkçilərindən birinə qadının telefon nömrəsini yazmağı tapşırıb. Qadın borcunun "Bank of Baku"ya olduğunu deyib. Daha sonra əlavə edib ki, nəvəsinin universitetdə təhsil haqqına görə də 2500 manat borcları var və onu da ödəyə bilmir. İlham Əliyev bir daha qadına probleminin həll ediləcəyini bildirib, onu sakitləşdirib: "Yaxşı, sizinlə əlaqə saxlanacaq, telefonda olun, kömək ediləcək, narahat olmayın".

O da məlumdur ki, Prezident İlham Əliyev ölkə vətəndaşları ilə görüşlərində zaman-zaman insanlarla sərbəst ünsiyyətə önəm verir, onların üzleşdiyi problemləri dinləyir və bunun həlli ilə bağlı konkret göstərişlər verir. Dəfələrlə belə halları şahidi olmuşuq. Ancaq o da var ki, Prezidentin sadə insanlarla sərbəst ünsiyyət jestlərindən sui-istifadə meyllərinin yaranma ehtimalı var. Kredit problemlərinə dair müraciətlər və digər məqamlar istisna deyil. Bəziləri Prezidentin səmimiyyətindən bu

məqsədlər üçün istifadə etmək istəyində olacaqlar. Baxmayaraq ki, bu ilin fevralında ölkə başçısı böyük bir humanist addım atdı. Belə ki, Prezidentin qərarı ilə vətəndaşların problemli kreditlər məsələsi yoluna qoyuldu. Ancaq görürük ki, yenə belə problemlər mövcuddur.

O baxımdan, dövlət başçısının sadə insanlarla sərbəst ünsiyyət jestlərindən sui-istifadə meyllərinin yaranma ehtimalını ekspertlər necə dəyərləndirirlər?

Məsələyə münasibət bildiren ekspert Rəsul Cahangirli sözlərinə görə, Prezident İlham Əliyevin humanistliyindən sui-istifadə etmək istəyənlər ola bilər: "Nəzərə almaq lazımdır ki, ölkə başçısı dəfələrlə əhalinin xeyrinə olan belə addımlar atıb. Məsələn, 2009-cu ildə elektrik enerjisinə görə əhalinin illərlə yığılan borcları silindi. Bununla bağlı yaranan borclar dövlət vəsaiti hesabına ödənilirdi. Nəticədə xeyli sayda abonent bundan yararlanırdı. Bundan başqa, Nardaran kəndinin sakinləri neçə il idi istifadə etdikləri təbii qaza görə ödəniş et-

Prezidentin sadə insanlarla sərbəst ünsiyyət jestlərindən sui-istifadə meyllərinin yaranma ehtimalı - hamı kredit problemi ilə bağlı Prezidentdən xahiş etsə...

Rəsul Cahangirli: "Dövlət başçısının humanistliyindən, sərbəst ünsiyyətə açıq olmasından sui-istifadə etmək istəyənlərin sayı arta bilər"

mirdilər. Bu səbəbdən 50 milyon manat borc yığılmışdı. Sözügedən problem də ölkə başçısının qərarı ilə həllini tapdı. Həmçinin, kən-

din qaz infrastrukturunu əsaslı şəkildə yeniləndi. Daha sonra 2015-ci ildə baş verən 2 devalvasiya nəticəsində kreditlərin qaytarılma-

sında ciddi çətinliklər yaranmışdı. Fiziki şəxslərin sözügedən problemi də məlum qərarla həll edildi. Fərdi olaraq da zaman-zaman bir

çox insanın üzleşdiyi problemlər həllini tapıb. Nəzərə almaq lazımdır ki, Prezident İlham Əliyev cəmiyyətə açıq bir dövlət başçısıdır. Rayonlara səfərlərində bir-birə insanlarla ünsiyyətdə olur, onların problemlərini dinləyir. Əlbəttə ki, dövlət başçısının humanistliyindən, sərbəst ünsiyyətə açıq olmasından sui-istifadə etmək istəyənlərin sayı arta bilər. Fikirleşərlər ki, krediti ödəməyə və bununla bağlı yaranan borcları dövlət ödəsin. Bu bəzi insanlarda arxayınlıq hissi yarada bilər. Nəticədə kreditlərin vaxtında ödənilməsinə maraqla azala bilər. Bütün kredit borclarını dövlət ödəsə, o zaman bu, dövlət üçün əlavə yük olacaq. Düzdür, heç də hər zaman Prezidentlə ünsiyyət imkanı olmur, amma bəzilərinin bundan sui-istifadə etməsi ehtimalı istisna deyil. Elə etmək lazımdır ki, insanlar kredit götürərkən məsuliyyətli olsunlar".

Vidadi ORDAHALLI

Ağcabədi və Masallının icra başçılarının yerləri dəyişdirildi...

Prezident İlham Əliyev Rafil Hüseynovun Masallı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

"Trend"-in məlumatına görə, sərəncama əsasən, Rafil İsrail oğlu Hüseynov Masallı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilib.

Digər sərəncamla Rafil İsrail oğlu Hüseynov Ağcabədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin edilib.

Daha bir sərəncamla Prezident İlham Əliyev Şahin Məmmədovu Ağcabədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edib. Sərəncama əsasən, Şahin Kərim oğlu Məmmədov Masallı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin edilib.

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin bir neçə regional məmuruna "cinayət işi açılıbmış", Baş Prokurorluğun xəbəri yoxmuş... Respublika Baş Prokurorluğu təkzib yaydı

Baş Prokurorluğun bununla bağlı yaydığı açıqlamada deyilir:

Bəzi kütləvi informasiya vasitələrində Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin

Gəncə regional bölməsinin rəisi Hüseyn Abdullazadənin, Gəncə regional bölməsinin Heyvan sağlamlığı və baytarlıq nəzarəti sektorunun müdiri Kamran Əzizovun, Lənkəran regional böl-

məsinin rəisi Əlimuxtar Bağirovun, Lənkəran regional bölməsinin Bitki sağlamlığı və fitosanitar nəzarəti sektorunun böyük məsləhətçisi Həbib İsmayilovun barəsində Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində guya araşdırmalar aparılması ilə bağlı məlumatlar dərc edilib.

Həmin informasiyalar həqiqəti əks etdirmədiyindən təkzib edilir, eyni zamanda bildirilir ki, adları qeyd edilən şəxslərlə bağlı Qida Təhlükəsizliyi Agentliyindən Baş prokuror yanında Kor-

rupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə hər hansı material daxil olmayıb və həmin şəxslər barəsində Baş İdarədə araşdırma aparılmayıb.

Kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələrindən bir daha xahiş edilir ki, həqiqətə uyğun olmayan məlumatların yayılmaması və bu kimi halların gələcəkdə təkrarlanmaması məqsədilə həmin məlumatları dərc etməzdən əvvəl informasiyanın düzgünlüyünü Baş Prokurorluğun Mətbuat xidməti ilə dəqiqləşdirməsinlər.

Bakı-xeber.com

Mikayıl Cabbarov MDB Vergi Xidmətləri rəhbərlərinin Koordinasiya Şurasının sədri seçildi...

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov MDB iştirakçısı olan dövlətlərin Vergi Xidmətləri rəhbərlərinin Koordinasiya Şurasının sədri seçilib.

"Trend"-in məlumatına görə, bu barədə qərar MDB üzv dövlətlərinin vergi xidmətləri rəhbərlərinin Koordinasiya Şurasının Moskvada keçirilən XXVI iclasında qəbul olunub.

İclasda Azərbaycanı İqtisadiyyat naziri Mikayıl

Cabbarov təmsil edib. M.Cabbarov sədr vəzifəsini hazırda bu postda olan Rusiyanın Federal Vergi Xidmətinin rəhbəri Mixayıl Mişustindən təhvil alıb.

Qeyd edək ki, Şuranın növbəti iclası Bakıda keçiriləcək.

Xatırladaq ki, qeyd edilən təşkilat Azərbaycan, Ermənistan, Belarus, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Moldova, Rusiya, Tacikistan, Özbəkistan, Ukrayna vergi qurumları daxildir.

Daxili İşlər naziri, general-polkovnik Vilayət Eyvazov "Törədilmiş və hazırlanan cinayətlər və hadisələr barədə məlumatların qəbulu, qeydiyyatı və baxılması qaydaları haqqında Təlimat"a dəyişiklik edilməsi ilə bağlı qərar imzalayıb. Qərarla təlimata 3.2-2-ci bənd əlavə olunub.

Yeni bənddə göstərilib ki, cinayət barədə 102 xidməti-zəng mərkəzi sistemində məlumat verən şəxsin ilk ərizəsinin alınması üçün ərazi polis qurumuna dövlət edilməsi qadağandır.

Lakin hadisə yerinə baxışın keçirilməsinə, müraciət edən və digər şəxslərdən dərhal izahatların alınmasına zərurət olmadığı hallar istisna təşkil edir.

Həmin məlumat üzrə əməliyyat-istintaq qrupu hadisə yerinə dərhal çıxır və müraciət edən şəxsin məlumatına əsasən yerində (hadisə yerində, yaşadığı və ya olduğu ünvanda) şifahi ərizə protokolu tərtib olunur.

Şəxs yazılı müraciət etmək istədikdə ərizəsi alınır. Şəxs məlumat verməkdən və ərizə yazmaqdan imtina

etdikdə bu barədə protokol tərtib olunur. Həmin protokolda şəxsin məlumat verməkdən və ərizə yazmaqdan imtinasının səbəbləri haqqında qeyd aparılır. Protokol onu tərtib edən və məlumat verən şəxslər tərəfindən imzalanır. Bununla bağlı orqan rəhbərinin adına raport yazılır. Raport və protokol araşdırma materialına əlavə olunur.

Yalnız hadisə barədə verilmiş məlumatın (cinayət xarakterli olmayan) xarakterindən asılı olaraq, orqan rəisinin (olmadıqda məsul növbətçinin) göstərişi əsasında aidiyyəti ünvana polis sahə rəisi (inspektoru), post-patrul, yol-patrul xidməti naryadları, əməliyyat müvəkkili və ya digər struktur qurumların əməkdaşları göndərilir.

Nazir Vilayət Eyvazov vətəndaşları 102 xidməti ilə daha sıx əməkdaşlığa həvəsləndirən prosesə start verdi...

Şəmsəddin Əliyev: "Yeganə "qaynar xətt"dir ki, 102-yə olunan zənglərə çevik qaydada reaksiya verilir"

Qərarın icrasına nəzarət müvafiq sahəyə kuratorluğu həyata keçirən nazir müavinlərinə həvalə olub. Qərar noyabrın 13-dən qüvvəyə minib.

Qeyd edək ki, son vaxtlar nazir Vilayət Eyvazov tərəfindən atılan addımlar, qəbul edilən qərarlar əhali tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanır. Məsələn, piyadaların yolu keçərkən polis tərəfindən yerində cərimələnməsinin ləğvi, avtomobillərin arxa şüşələrinə vurulan pərdə və plyonkalara tətbiq edilən qadağanın dayandırılması və başqalarını bura aid edə bilərik. 102 xidmətinə edilən müraciətlərlə bağlı qəbul edilən yeniliyin vətəndaş məmnunluğu və polisin fəaliyyətinə nə kimi təsiri olacaqdır?

"Polisə Dəstək" İctimai Birliyinin sədri Şəmsəddin Əliyev "Bakı-Xəbər"ə bildirdi ki, bu yenilik DİN-in fəaliyyətində ciddi dönüş yaradacaq: "Sırr deyil ki, vətəndaşlar DİN-ə müraciət

etdə onların mütləq mənaə ərazi üzrə polis bölmələrinə dövlət olunması tələb edilirdi. Bunun hansısa formada təmin olunması lazımdır. Çünki söhbət ci-

lə müraciətləri etməkdən çəkinirdilər. Daha çox kişilər 102-yə zəng vururdular. Qadınlar polisə çağırılmaları, adlarının hallanması səbəbindən belə müraciətləri

"Bu çeviklik həm cinayətlərin "isti izlər"lə açılmasına xidmət edir, həm də vətəndaş məmnunluğunun yaranmasına təsir göstərir"

neyətin araşdırılmasından gedirsə, orada mütləq şikayətinin izahatının alınması, dindirilməsi olmalıdır. Yeni qərarla bu asanlaşır. Həmin şəxsin yanına polisərin özü gedəcək. Əvvəllər bir şikayətə görə vətəndaşlar bir neçə dəfə polisə dövlət edilirdisə, bu aradan qaldırılacaq. Burada həm də anonimliyinin qorunması da təmin olunacaq. Yeni əmrə buna da böyük önəm verilib. Şikayətçi, məlumatı verən şəxsin anonimliyinin təmininə qanunla icazə verəcək. Biz fikir verirdik ki, qadınlar be-

etməkdən çəkinirdilər. Həssas edirəm ki, bu yenilikdən sonra deyilən narahatlıq da aradan qalxacaq. Bundan sonra bütün prosessual hərəkətlərin həyata keçirilməsində vətəndaş məmnunluğu maksimum nəzərə alınacaq. Bunlar özünü cinayətlərin üstünün açılması ilə bağlı statistikada müsbət mənada göstərəcək".

Ş.Əliyev bildirdi ki, DİN-in "qaynar xətt"i digər qurumlarla müqayisə olunmayacaq dərəcədə ideal vəziyyətdə fəaliyyət göstərir: "Nazirlər Kabinetinin

tərkibinə daxil olan bir çox qurumda "qaynar xətt" fəaliyyət göstərir. Ölkə Prezidentinin son tapşırıqlarından sonra əhalinin həmin "qaynar xətt"lərə müraciətlərində artım müşahidə olunur. Ancaq heç kimə sırr deyil ki, bir çox "qaynar xətt"ə zəng edərkən biz məyus oluruq. Bəzən uzun zaman melodiylara qulaq asmağa məcbur qalırıq. Ancaq yeganə "qaynar xətt"dir ki, 102-yə olunan zənglərə çevik qaydada reaksiya verilir. Bu çeviklik həm cinayətlərin "isti izlər"lə açılmasına xidmət edir, həm də vətəndaş məmnunluğunun yaranmasına təsir göstərir. Cənab Prezident son müşavirələrindən birində dedi ki, Azərbaycan xalqının polisə etimadı və inamı var. Bunu qazanmaq üçün belə fəaliyyət lazımdır. Hesab edirik ki, 102-yə müraciətlərlə bağlı olunan dəyişiklik həmin xidmətin işini daha da təkmilləşdirəcək və bunun da polisin fəaliyyətinə faydası olacaqdır".

Məhəmmədali QƏRİBLİ

Son günlər regionda yerləşən 2 dövlətdə etiraz aksiyaları geniş vüsət alıb. Belə ki, İranda yanacağın qiymətinin qalxması ilə razılaşmayan vətəndaşlar küçələrə üz tutdular. Gürcüstanın paytaxtı Tiflisdə ölkə parlamentinin binası qarşısında növbəti etiraz aksiyası keçirilir.

Birində sosial problemlə bağlı tələblər irəli sürüldüysə, digərində isə növbədənəkar parlament seçkilərinin keçirilməsi gündəmə gəldi.

Maraqlı olan məqam odur ki, Ermənistanda Gürcüstan və İranda gedən siyasi proseslər böyük narahatlıqla izlənilir. Erməni mediasında bununla bağlı dərc olunan müxtəlif yazılarda da bu özünü göstərir. Məsələn, "Politik.am" saytı

yazır ki, qonşu iki ölkədə gedən proseslər Ermənistan ətrafında halqanı daraldır: "Bizim şimal və cənub qonşularımız olan Gürcüstanda, İranda hökumət əleyhinə etirazlar keçirilir. Bu sadə olmayan hadisələr Ermənistan üçün güclü zərbə ola bilər. Belə ki, Ermənistan üçün xarici dünya ilə quru əlaqəsi bu iki dövlətlə həyata keçirilir və bu ölkələrdəki daxili qeyri-stabilitet bu əlaqəni

İran və Gürcüstandakı gərginləşən proseslər Ermənistanı niyə narahat edir...

Əli Orucov: "Çünki Ermənistan bu iki dövlətin ümidinə qalır və onlar sayəsində nəfəs ala bilər"

kəsəcək. Bu situasiyada İrəvan müşahidədən artıq heç nə edə bilməz".

"Lragir.am" saytı isə bənzər hadisələrin Ermənistanda da baş verə biləcəyinə ehtimal vurub: "Bu proseslər içərisində Ermənistan sabitlik adası kimi görünür. Birincisi, burada inqilab artıq baş verdi və hakimiyyət dəyişdi. İkincisi, dəyişiklik manqal və şampan ilə qansız oldu. Ancaq baş verən proseslər fonunda İrəvan həm xarici oyunçularla münasibətlərdə, həm də daxili baxımdan tarazlığı qorumağı bacaraçaqmı?".

Görünən odur ki, Ermənistan hər iki qonşu ölkədə gedən proseslərdən nara-

hatdır. Maraqlıdır, ermənilər niyə bu qədər narahatdırlar?

Məsələyə münasibət bildiren AMİP funksioneri

dənizə çıxışı yoxdur. Dörd ölkə ilə quru sərhədinə malikdir. Onlardan ikisi ilə sərhəd bağlıdır. Yürütdüyü təcavüzkar siyasəti ilə

"Bu həm iqtisadi-siyasi, həm də humanitar sahədə ciddi fəsadlara səbəb olacaq"

Əli Orucov Ermənistanda bununla bağlı yaşanan narahatlığı bir sıra amillərlə əlaqələndirdi: "Məsələ ondadır ki, Ermənistan Gürcüstan və İranla həmsərhəddir. Bu sərhəd, əslində, onlar üçün nəfəslikdir və həyatı əhəmiyyət daşıyır. Nəzərə almaq lazımdır ki, Ermənistanın açıq

özünü blokada salan Ermənistan bu iki dövlətin ümidinə qalır və onlar sayəsində nəfəs ala bilər. Əgər Gürcüstanda və İranda siyasi proseslər arzuolunmaz səviyyəyə yön alsaydı, sabitlik pozularsa, o zaman Ermənistan çətin vəziyyətə düşəcək. Bu həm iqtisadi-siyasi, həm də humanitar

sahədə ciddi fəsadlara səbəb olacaq. Məlum olduğu kimi, həm İranda, həm də Gürcüstanda minlərlə erməni yaşayır. Bu ölkələrdə proseslərin gedişi fonunda həmin ermənilərin Ermənistanı qaçması bu ölkədə həm də kriminogen durumu tam nəzarətdən çıxara bilər. Aclıq və fəlakət baş alıb gedər. Daha böyük endişə isə İran istilasında olan Güney Azərbaycanın müstəqillik tələbləri, yaxud birləşmə ehtimallarıdır. Bu ehtimal ermənilərin yuxusunu eərşə çəkib. Ermənistan və bütün dünya erməniləri üçün ən bəddua Güney Azərbaycanla Quzey Azərbaycanın birləşmə ehtimalıdır. Çünki bu, ermənilər üçün ölüm hökmünün oxunması deməkdir".

Vidadi ORDAHALLI

Bu günlərdə "Facebook" istifadəçilərinin suallarına canlı yayımda cavab verən ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Örl Litzenberqer bildirib ki, Azərbaycan hökumətinə yeni təyin olunanlardan bəziləri ABŞ-da təhsil alıb, bu amil ölkəmizin xeyrinə olacaq: "Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın gələcəyi naminə şəffaflığı artırmağın, korrupsiyaya qarşı mübarizənin, qanunun aliliyini təmin etməyin vacibliyini dəfələrlə qeyd edib.

Bu proses güclü və davamlı islahatlar aparılmasını şərtləndirir. Ümidvaram ki, yeni təyin olunan hökumət üzvləri ilə görüşüb islahatlarla bağlı söhbət etmək fürsətim olacaq. ABŞ-da təhsil alan şəxslərin Azərbaycan hökumətində təmsil olunmalarına çox şadam. Onların ABŞ-da təhsil almaları qarşılarında nadir perspektivlər, unikal imkanlar açıq. Həmin şəxslər mövcud problemlərin öhdəsindən daha yaxşı gələrək, Azərbaycana daha gözəl gələcək təmin etməyə çalışacaqlar".

ABŞ səfirinin bu fikirləri bizi kiçik bir araşdırma aparmağa sövq etdi. Görəsən, Azərbaycanın hansı məmurları və nazirləri ABŞ təhsillidir? Bu xüsusda yüksək vəzifələrə yeni təyin olunan gənc kadrların harada ali təhsil almaları ilə bağlı araşdırma apardıq.

Məlum oldu ki, bu yaxınlarda Azərbaycan Prezident Administrasiyasının rəhbəri təyin olunan Samir Nuriyevin tərcümeyi-halında onun ABŞ-da təhsil aldığı qeyd olunur:

Amerika təhsilli Azərbaycan nazirləri və məmurlar - "unikal imkanlar"...

"O, 1991-ci ildə Azərbaycan Texniki Universitetinə daxil olaraq 1996-cı ildə həmin universitetin Mühəndis biznesi və menecment fakültəsini mühəndis-iqtisadçı ixtisası üzrə fərqlənmə diplomu ilə bitirib. 2003-2005-ci illərdə təhsilini ABŞ-ın Dyuk Universitetində davam etdirərək beynəlxalq inkişaf siyasəti üzrə magistr dərəcəsinə əldə edib".

Yeni təyin olunan İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarovun tərcümeyi-halında da ABŞ-da təhsil aldığına dair qeyd var. Bildirilir ki, 1992-1997-ci illər Bakı Dövlət Universitetində təhsil alıb, beynəlxalq hüquq fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirib. 1997-1998-ci illər ABŞ-ın Kaliforniya ştatının Sakramento şəhərindəki Pasifik Universitetinin Makcorc Hüquq məktəbində hüquq üzrə magistr dərəcəsi alıb.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi olan Vüsal Hüseynovun bir neçə ali təhsili olsa da,

onun həm də ABŞ-ın nüfuzlu Harvard Universitetinin məzunu olduğu bildirilir: "1997-ci ilin sentyabrında Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin İqtisadiyyat fakültəsinə daxil olub. 2001-ci ilin sentyabrından 2002-ci ilin iyununa kimi o, Slovakiyanın paytaxtı Bratislavadakı "Academia Istropolitana Novada" intensiv ətraf mühit iqtisadiyyatı kursunda iştirak edib. 2003-cü ilin sentyabrında o, UNEC-də magistraturaya daxil olub və 2005-ci ilin iyununda beynəlxalq iqtisadi münasibətlər üzrə magistr dərəcəsi alıb.

2008-ci ildə o, Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinə qəbul olunub və 2012-ci ildə oranı bitirib.

2010-cu ilin iyununda Vüsal Hüseynov Harvard Universitetinin Con Kennedi adına idarəçilik məktəbinin inzibati idarəçilik üzrə magistr proqramına qəbul olunub. O, təhsili müddətində Xaricdə təhsil üzrə Dövlət Proqramı çərçivəsində təqaüd alıb.

2011-ci ilin mayında o, Harvard Universitetinin inzibati idarəçilik üzrə magistr dərəcəsinə yiyələnib.

Cəmiyyətdə Kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimovun da ABŞ təhsilli olduğuna dair fikirlər yayılsa da, bu doğru deyil. Nazirin rəsmi tərcümeyi-halında xaricdə təhsil almasına dair məqamlar var, ancaq bu, ABŞ yox, Fransanı əhatə edir: "1995-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin Beynəlxalq hüquq ixtisasına qəbul olunan İnam Kərimov, 1998-ci ildən 2000-ci ilə qədər Fransanın Strasburq Universitetində hüquq ixtisası üzrə təhsil alıb. 2000-2002-ci illərdə isə o, Fransanın nüfuzlu universiteti hesab olunan Sorbonna Universitetində hüquq ixtisası üzrə magistr təhsili alıb".

Yeni vəzifəyə təyin olunan gənc kadrlardan biri də Azərbaycan Respublikasının Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri vəzifəsini icra edən Sahil Babayevdir.

Nazirin tərcümeyi-halını incələdikdə onun xaricdə heç bir ali təhsil almadığı məlum olur: "2000-ci ildə Bakı Dövlət Universitetində "Beynəlxalq hüquq və beynəlxalq münasibətlər" sahəsi üzrə bakalavr pilləsini fərqlənmə ilə bitirib. 2002-ci ildə magistr pilləsini fərqlənmə ilə başa vuraraq magistr dərəcəsi, 2010-cu ildə hüquq üzrə fəlsəfə doktoru dərəcəsinə alıb".

Rəsmi məlumatlarda Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Səfər Mehdiyevin də xaricdə təhsil aldığı qeyd edilsə də, bunun ABŞ olmadığı qənaəti hasil olur. O, 1998-ci ildə Türkiyənin EGE Universitetinin Beynəlxalq iqtisadi əlaqələr fakültəsini bitirib.

Ola bilsin ki, nazir müavinləri və başqa mühüm dövlət postlarında ABŞ-da təhsil alan kadrlar daha çoxdur. Ancaq biz son dövrdə yüksək vəzifəyə təyin olunan gənc kadrlarla bağlı apardığımız araşdırmanı təqdim etdik.

Məhəmmədli QƏRİBLİ

Almaniyada mühacir alverində ittiham olunaraq saxlanan Azərbaycan vətəndaşları ilə bağlı Koblenz məhkəməsinin qərarı açıqlanıb. Maddi sübutların aşkar edilməsi üçün evə və digər obyektlərə, həmçinin, təqsirləndirilənlərə məxsus nəqliyyat vasitələrinə, eləcə də onlara aid digər əşyalara baxış keçirilməsi barədə qərardadda qeyd olunub:

"Elektron və kağız daşıyıcılarda üçüncü şəxslərin qanunsuz ölkə ərazisinə daxil olması, təqsirləndirilənlərin əmlak, maliyyə və gəlirləri barədə elektron və yazılı məlumatlar; mobil telefonlar, kompüter, elektron tabletlər, qanunsuz olaraq ölkəyə gətirilən şəxslər barədə məlumatların yerləşdiyi yaddaş kartları, xüsusilə İsmayilovun şahidliyi ilə; yerli və xarici bank hesabları; 1000 avro nağd pul; üçüncü şəxslərə məxsus pasport və digər identifikasiya sənədləri; xidməti möhür; sui-istifadə olunmuş qaçaqçılıq statusu ilə bağlı müraciət üçün ərizə nüsxələri və digər bu növ sənədlər. Sadalanan maddi sübutlar, hansı ki, istintaqın gedişi ilə bağlı əhəmiyyətli sayıla bilər, müsadirə olunmalı və qorunması təmin edilməlidir. Könüllü şəkildə təqdim olunmayan maddi sübutlar zorla müsadirə olunur".

Rəsmi məlumatda aparılan axtarışların səbəbləri də izah olunub: "Aparılan axtarış tədbirləri Koblenz prokurorluğunun 08.10.2019-cu il tarixli ərizəsi əsasında həyata keçirilmişdir. Çünki faktlar nəticəsində, araşdırma zamanı maddi sübutların aşkar olunması və müsadirəsi ehtimalı var. (Alman Cinayət Prosessual Qaydalarının §§ 94, 102, 105, 162-ci maddələri).

İndiyədək aparılan istin-

taq nəticəsində əldə edilən faktlar əsasında təqsirləndirilən Məmmədov barəsində gəlir əldə etmək məqsədilə insanların qanunsuz olaraq ölkəyə gətirilməsi, o cümlədən, çirkli pulların yuyulması kimi əməllərinin olmasına dair əsaslı şübhələr var".

Həmçinin, qeyd olunub ki, təqsirləndirilən şəxs, ən azı, 2015-ci ildən etibarən digər təqsirləndirilən şəxs Mehdi Xəlilbəyli (O, Müsavat Partiyasının üzvü, Müsavat AKM sədrinin müavini - red.) ilə birlikdə, gəlir əldə etmək məqsədilə, Azərbaycan vətəndaşlarına icazəsiz, pasportsuz, pasport əlavəsiz, yəni qanunsuz olaraq Almaniyaya gəlməyə kömək etməkdə və bununla gəlir əldə etməkdə şübhəli bilinir.

Həbsi rəsmən təsdiqlənən şəxslərdən biri də Ələvsət Əliyevdir. Xalq yazıçısı Sabir Rüstəmخانlinin qardaşı olan bu şəxs əvvəllər DİN orqanlarında çalışıb. Bir ailəni istintaqdan yayınırıb xaricə qaçırdığına görə barəsində cinayət işi açılaraq axtarısa verilib. Məhz həmin hadisədən sonra Ələvsət Əliyev ölkəni tərk edərək, Almaniya sığınacaq alıb. Adı cinayət işinin əsas fiqurantı kimi keçən M.Xəlilbəyli barəsində də Azərbaycanda cinayət işi var, barəsində axtarış elan olunub. O, 2003-cü ilin 15-16 oktyabr hadisələri zamanı

Almaniyada mühacir ticarətinə görə polisə saxlanan iki şəxsə Azərbaycanda daha əvvəl cinayət işləri açılıb - nə baş verəcək...

Fərhad Mehdiyev: "Azərbaycana deport ediləndən sonra isə onların burada törətdikləri əməllərə hüquqi qiymət veriləcək"

Müsavat Partiyasının qabağında jurnalist Sahil Kərimlinin döyülməsinə görə təqsirlə bilinir və axtarısa verilib. Faktiki olaraq Almaniya saxta mühacir işində adları keçən əsas iki şəxs Azərbaycanada etdikləri cinayət əməllərinə görə barələrində axtarış elan olunub. Onlar həmin hadisələrə görə təqib

olunduqlarını əsas götürərək, Almaniya sığınblar. İndi də Alman Polisinin özü onların cinayət əməlini ifşa edib. Həmin adamlarla bağlı proses necə yekunlaşa bilər? Cinayət işlərinin birləşdirilməsi mümkündürmü?

Hüquq üzrə professor Fərhad Mehdiyev "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında bildirdi ki,

böyük ehtimalla, onların ölkəyə deportu reallaşacaq: "Burada törətdikləri cinayətin motivindən asılıdır. Onlar istintaqdan yayındıqları, barələrində axtarış elan olunduğu üçün, cinayətdən azad olma ilə bağlı müddət axını dayandırılıb. Yəni bu hallarda o hesablanmır. Məsələn, az ağır cinayətlərə görə bu müddət 7

il nəzərdə tutulur. Onlar, faktiki olaraq, Almaniya konkret cinayət əməlinə görə həbs ediləblər. Barələrində istintaq aparılacaq, sonra məhkəmə hökmü olacaq. Alman qanunları çox da sərt deyil. Onların alacağı cəzanın müddətinin də böyük əhəmiyyəti olacaq. Həbs olunduqları və həbsdə olacaqları müddət cinayətdən azad olunma ilə bağlı müddət axınına aid olunacaq. Söhbət burada törədilən cinayətlərdən gedir. Çünki həbs ediləndən sonra bu müddət bərpə olunur. Əgər burada az ağır cinayət törədilsə, Almaniya adakı cəzaları da 7 ildən az olacaqsas, onda mütləq mənada cəzaları başa çatdıran kimi Azərbaycana deport ediləcəklər. Söhbət ekstradisiyadan yox, məhz deportdan gedir. Çünki həmin adamların əlində alman vətəndaşlıqları yoxdur. Azərbaycana deport ediləndən sonra isə onların burada törətdikləri əməllərə hüquqi qiymət veriləcək. Mənim təxminim budur ki, onlar, böyük ehtimalla, bura deport ediləcəklər".

Məhəmmədli QƏRİBLİ

Ölkədə həyata keçirilən islahatların bu gün ən mühüm nəticələrindən biri qeyri-neft sektorunda ciddi irəliləyişlərin əldə olunması ilə bağlıdır. Xatırladaq ki, qeyri-neft sektorunun inkişafı məsələsini Prezident İlham Əliyev də daim xüsusi qabardır və iqtisadi inkişafın məhz bu sektor üzərində qurulmasını ön plana çəkir.

Bu istiqamətdə atılan addımlar isə, qeyd olunduğu kimi, öz müsbət nəticələrini verir. Təkcə bu ilin ilk 9 ayında qeyri-neft sənayesində əlavə dəyər 16,6 faiz artıb. Gələn il bu göstəricinin daha yuxarı hədlə ifadə olunması proqnozlaşdırılır.

Bu gün ölkənin ixrac potensialının həyata keçirilməsində də qeyri-neft sektoru xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Bütün bu proseslərdə isə həyata keçirilən islahatlar vacib rol oynayır. Qeyd edək ki, bu islahatlar artıq beynəlxalq miqyasda da yüksək qiymətləndirilir. Nüfuzlu maliyyə qurumları bildirir ki, islahatlar Azərbaycanı daha sürətli və enerji amilindən asılı olmayan tərəqqi yoluna çıxarır. Məsələn, bir müddət əvvəl "The American Interest" nəşri bu xüsusda yazırdı ki, Azərbaycanda islahatların həyata keçirilməsi ilə bağlı səylər 2015-ci ildə dünyada neftin qiymətinin enməsi ilə bağlı olsa da, onlar Azərbaycanda bundan əvvəl də aparılıb. Bildirilir ki, son 4 ildə bu islahatlar daha dinamik xarakter alıb: "2014-cü ildən fəal islahatlara başlanıb. İqtisadiyyatın şaxələndirilməsinin bəlli metodu Avropa və Asiyani birləşdirən quru yolu ilə nəqliyyat dəhlizinin inkişafı üzrə Çin və Avropa ölkələrinin planlarında iştirak etmək idi. Özü də Prezident İlham Əliyevin islahatlara yanaşma tərzini həmişə köhnə institutların "təmiri" deyil, mümkün qədər yeni təsisatların yaradılması olub. Azərbaycan hökuməti ölkəni iki nəqliyyat dəhlizinin - Avropa İttifaqı və Çinin həyata keçirdiyi "Şərq-Qərb" və Rusiya-İran və Hindistanı birləşdirəcək "Şimal-Cənub" layihələrinin həyata keçirilməsinə dəstək verib. Bu kontekstdə Bakının ətrafında yerləşən və azad iqtisadi zona olan Ələt limanı əsas mərkəzdir. Rusiya, Mərkəzi Asiya və ya İrandan Ələtə daxil olan yükləri 2017-ci ilin oktyabrında

səyləri Vaşinqton və Bakı arasında müsbət istiqamətdə əməkdaşlığa əsaslanan ikitərəfli strateji dialoqun aparılmasına şərait yaradır".

Nüfuzlu "Emerging Europe" portalı da

Onun sözlərinə görə, təmsil etdiyi qurumla Azərbaycan arasında olduqca uğurlu əməkdaşlıq var və Dünya Bankı bu əməkdaşlığı davam etdirməkdə maraqlıdır. Bu yaxınlarda

vəziyyət, öz növbəsində, həm də qeyri-neft sektorunun inkişafında mühüm rol oynayır. Elə hökumət də hadisələrin məhz bu səpkidə inkişafında xüsusi maraqlı tərəf kimi çıxış edir. Bu

rib ki, bu, həmin sektordan daxilolmaların ilk dəfə 11 milyard manata yaxın proqnozlaşdırılmasına səbəb olub: "Son illərdə müşahidə olunan meyllərin əksinə olaraq, 2020-ci

ABS mediasında islahatlara unikal rəy - "Əliyev köhnə institutları bərpa etmir, yeni təsisatlar qurur"

açılmış Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu marşrutu ilə dərhal Avropadakı təyinat yerlərinə göndərilməklə mümkündür. Həyata keçirilən bu islahatların nəticəsində Dünya Bankı özünün "Doing Business" hesabatında Azərbaycanın reytingini 2018-ci ildəki 57-ci yerdən 2019-cu ildə 25-ci pilləyə qaldırıb. Dünya Bankı biznes qurmağın asanlığını, tikintiyə icazə almaq üçün "vahid pəncərə" sistemini, mülkiyyətin qeydiyyatını və vergi və rüsumların ödənilməsi, habelə gömrük prosedurlarının həyata keçirilməsinin elektron və şəffaf sistemini xüsusi olaraq vurğulayıb. Azərbaycanda islahatların keçirilməsi

Azərbaycanda islahatları yüksək qiymətləndirir. Bildirilir ki, son dövrlərdə ölkənin iqtisadi göstəricilərinin davamlı yaxşılaşması, investisiya mühitinin inkişaf etdirilməsi üzrə aparılan kompleks islahatlar müsbət nəticələrini verir. Portal Azərbaycanın davamlı iqtisadi inkişafı və ölkədə həyata keçirilən islahatlar üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir".

Azərbaycana etdiyi səfəri xatırladan Molineus qeyd edir: "Azərbaycanda müzakirə etdiyim layihələr məhkəmə islahatları, bərk tullantıların idarə olunması, təhsil və digər bir sıra sahələri əhatə edib. Bu sahələr Azərbaycanın davamlı iqtisadi inkişafı və ölkədə həyata keçirilən islahatlar üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir".

Ekspertlər isə bildirir ki, islahatların dünya miqyasında yüksək qiymətləndirilməsi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Ən azı o baxımdan ki, bu hal ölkəyə yeni sərmayə axınına əlavə təkan verir, investorların diqqətini birbaşa Azərbaycana yönəldir. Belə

nu Hesablama Palatasının sədri Vüqar Gülməmmədov da xüsusi olaraq vurğulayır. O, görülən işlərin nəticəsində artıq büdcə gəlirlərinin formalaşmasında qeyri-neft sektorunun xüsusi çəkisinin artdığını da qeyd edir: "Növbəti ilin dövlət büdcəsini fərqləndirən bir neçə məqam var və bu məqamlar həm gəlir, həm də xərc parametrlərinə xasdır. İlk olaraq gəlirlərlə bağlı bir neçə əhəmiyyətli diqqətə çatdırılmalıdır. Dövlət büdcəsinin gəlirlərinin tərkibində neft sektorunun payının çox olması fonunda növbəti ildə qeyri-neft sektorunun daha sürətli artımı nəzərdə tutulub". O bildi-

ildə cari illə müqayisədə Dövlət Neft Fondundan transfertlərin məbləğinin və ümumilikdə transfertlərin büdcə gəlirlərində payının azalması meylli olması gözlənilir. Son zamanlar müşahidə olunan vergi ödəyiciləri üzərində inzibati təzyiqlərin yumşaldılması və vergi inzibatiyyətinin əsasən intizamı vergi ödəyiciləri üzərində gücləndirilməsi prosesi könüllü bəyanatın səviyyəsini artırmaqla qeyri-neft sektorunun potensialından daha səmərəli istifadə olunmasını təmin edir. Bu meyllər bilavasitə dövlət büdcəsi gəlirlərinin bir sıra əhəmiyyətli parametrlərinin müsbət inkişafını şərtləndirməklə 2020-ci il üçün dövlət büdcəsi gəlirlərinin proqnoz göstəricilərinin də artım prioritetlərini müəyyənləşdirib.

Eyni zamanda, cari illə müqayisədə 2020-ci il üçün vergi gəlirləri üzrə 10 faizlik (9 milyard 551,4 milyon manata qarşı 10 milyard 507 milyon manat), qeyri-neft sektorundan ümumi gəlirlər üzrə 12 faizlik (9 milyard 467,7 milyon manata qarşı 10 milyard 604,5 milyon manat) proqnozlaşdırılması islahatların səmərəliliyini göstərir".

Qeyd edilənlər islahatların artıq Azərbaycan üçün mühüm effekt verdiyini də aydın nümayiş etdirir.

Nahid SALAYEV

Almaniyada mühacir alverində ittiham olunaraq saxlanılan Azərbaycan vətəndaşları ilə bağlı Koblenz məhkəməsinin qərarı açıqlanıb. Bakı-xəber.com "Trend"ə istinadən xəbər verir ki, maddi sübutların aşkar edilməsi üçün evə və digər obyektlərə, həmçinin təqsirləndirilənlərə məxsus nəqliyyat vasitələrinə, eləcə də onlara aid digər əşyalara baxış keçirilməsi barədə qərardadda qeyd olunub:

"Elektron və kağız daşıyıcılarda üçüncü şəxslərin qanunsuz ölkə ərazisinə daxil olması, təqsirləndirilənlərin əmlak, maliyyə və gəlirləri barədə elektron və yazılı məlumatlar; mobil telefonlar, komputer, elektron tabletlər, qanunsuz olaraq ölkəyə gətirilən şəxslər barədə məlumatların yerləşdiyi yaddaş kartları, xüsusilə İsmayilovun şahidliyi ilə; yerli və xarici bank hesabları; 1000 avro üzəri nəqd pul; üçüncü şəxslərə məxsus pasport və digər identifikasiya sənədləri; xidməti möhür; sui-istifadə olunmuş qaçqınlıq statusu ilə bağlı müraciət üçün ərizə nüsxələri və digər bu növ sənədlər.

Sadalanan maddi sübutlar, hansı ki, istintaqın gedişi ilə bağlı əhəmiyyətli sayıla bilər, müsadirə olunmalı və qorunması təmin edilməlidir. Könüllü şəkildə təqdim olunmayan maddi sübutlar, zorla müsadirə olunur".

Rəsmi məlumatda aparılan axtarışların səbəbləri də izah olunub: "Aparılan axtarış tədbirləri Koblenz prokurorluğunun 8.10.2019 tarixli ərizəsi əsasında həyata keçirilmişdir. Çünki faktlar nəticəsində araşdırma zamanı maddi sübutların aşkar olunması və müsadirəsi ehtimalı var. (Alman Cinayət Prosessual Qaydalarının §§ 94, 102, 105, 162-ci maddələri).

İndiyədək aparılan istintaq nəticəsində əldə edilən faktlar əsasında təqsirləndirilən Məmmədov barəsində gəlir əldə etmək məqsədi ilə insanların qanunsuz olaraq ölkəyə gətirilməsi, o cümlədən çirkli pulların yuyulması kimi əməllərinin olmasına dair əsaslı şübhələr var".

Həmçinin qeyd olunub ki, təqsirləndirilən şəxs, ən azı, 2015-ci ildən etibarən digər təqsirləndirilən şəxs, Xəlilbəyli ilə birlikdə, gəlir əldə etmək məqsədilə Azərbaycan vətəndaşlarına icazəsiz, pasportsuz, pasport əlavəsiz, yaşamaq hüququ olmadan Almaniyaya gəlməyə kömək etməkdə və bununla gəlir əldə etməkdə şübhəli bilinir.

ləri ölkədə guya siyasi təqibə məruz qalmasını sübut etmək üçün Almaniyada saxta sənədlər təqdim olunur və bu sənədlərdən qaçqın statusu almaq prosesində istifadə olunurdu.

Təqsirləndirilən Xə-

Təqsirləndirilən Məmmədov hər bir halda 2018-ci ilin payızına qədər təqsirləndirilən Xəlilbəylinin sürücüsü kimi çalışıb, hansı ki, 2015-ci ildən bəri təxminən 50 dəfə olmaqla ümumilikdə 300.000 av-

təqsirləndirilən Məmmədovun verdiyi faktlara əsaslanır. Bu şəxs geniş və inandırıcı məlumatlar verib və özünü böyük həcmdə məsuliyyətin altına salıb. Həmçinin onun nəzarət olunan telefon danışıqlarından

Axtarış barədə qərardad istintaqın məqsədinin təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə təqsirləndirilən şəxslərin öncədən ifadəsi alınmadan verilib. Bu tədbir hüququn nisbiliy prinsipinə

Alman Polisi müsəvatçı "mühacir alverçilər" dəstəsində əsas simanın Xəlilbəyli olduğunu aydınlaşdırdı

Hələlik şəxsiyyəti bilinməyən 60-a qədər azərbaycanlıdan və 300 min avrodan söhbət gedir...

Almaniyada saxlanan müsəvatçı mühacir alverçiləri barədə ŞOK FAKTLAR... Çirkli pulların yuyulmasına dair də əsaslı şübhələr var...

2014-cü ildən etibarən təqsirləndirilən şəxs Məmmədovun özünün və ailəsinin, həmçinin digər təqsirləndirilənlər Bayraməliyev, Əkbərov və onların ailələrinin Almaniyaya qanunsuz olaraq gətirilməsi həyata keçirilib. Bunların arasında, xüsusilə Ramil Rüstəmov, Rəşad və Əziz, hər biri ailə üzvləri ilə birlikdə, Azərbaycan ərazisindən heç bir pasportu və yaşamaq icazəsi olmadan Almaniyaya gətirilib. Bir neçə min avroluq ödəniş qarşılığında qanunsuz miqrantlara gəldik-

libəyli, xüsusilə bu işlərin ümumi olaraq təşkil olunmasında, ödənişin qəbul olunmasında və qaçaq gələn şəxslərlə əlaqədə olan ilk şəxs kimi tanınır. O, qaçaq miqrantlara qaçqın statusu almaq prosesi zamanı və Almaniya dövlət qurumları ilə əlaqədə necə davranılmalı olduğunu öyrədib.

Bundan əlavə o, qanunsuz miqrantların həqiqi sənədlərini özündə saxlayıb, qanunsuz miqrantların Azərbaycanda guya siyasi təqibə məruz qalmasını göstərən saxtalaşdırılmış sənədlərlə təmin etmək üçün vəziyyətdən asılı olaraq 3-cü şəxsləri, digər təqsirləndirilən Həsən və Cavadovu bu fəaliyyətə cəlb edib.

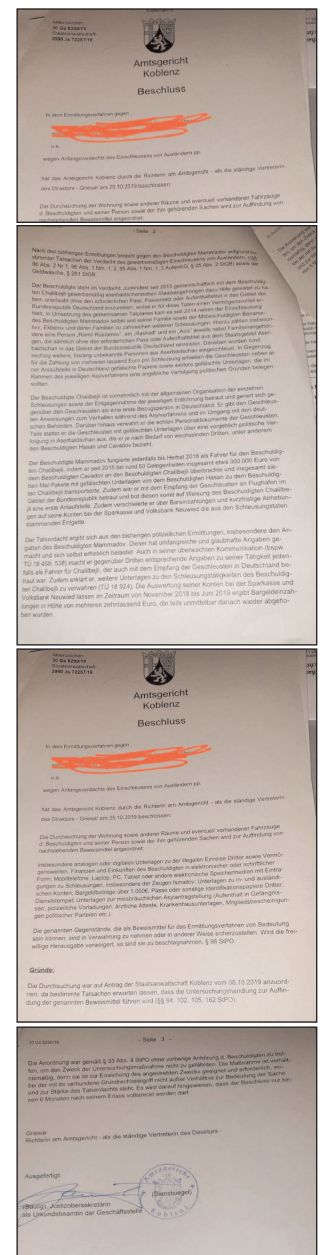
ro məbləğində pulu təqsirləndirilən Cavadovdan təqsirləndirilən Xəlilbəyliyə çatdırıb və ümumilikdə 7 saxta sənəddə dolu paketi təqsirləndirilən Həsəndən təqsirləndirilən Xəlilbəyliyə verib.

Bununla yanaşı, o, qaçqın miqrantları hava limanında qarşılamış və ilk kontakt şəxs olan təqsirləndirilən Xəlilbəylinin təlimatlarını çatdırmışdır. Əlavə olaraq nəqd ödənişlərlə, Sparkasse və Neuvid Volksbank-dakı hesabları vasitəsilə qanunsuz miqrant alverindən əldə etdikləri gəliri ört-basdır etmişdir.

Məhkəmə qərarında vurğulanı ki, cinayət barədə şübhələr indiyədək polis tərəfindən həyata keçirilən istintaq zamanı və o cümlədən,

(TÜ 18458, 538) üçüncü şəxslərə özünü Xəlilbəylinin sürücüsü kimi təqdim etməsi və Xəlilbəylinin hava limanından qanunsuz miqrantların qarşılanmasından xəbərdar olması aydın olur.

Bundan əlavə, Məmmədov Xəlilbəylinin qanunsuz miqrant alveri ilə bağlı digər sənədləri saxladığını izah edib. (Telefon danışıqları 18 924). Məmmədova məxsus bank hesabının yoxlanışı zamanı onun Sparkasse və Neuvid Bankında 2018-ci ilin noyabr və 2019-cu ilin iyun ayınadək olan müddət ərzində bir neçə on min avronun hesabına mədaxil edildiyi və qısa müddət sonra qismən hesabdan məxaric edildiyi aşkarlanıb.

(Verh?tnism??igkeit-prinzip) **uyğundur, çünki o, qarşıda qoyulan məqsədə çatmağa yönələn tələb olunan tədbirdir və bununla şəxsin konstitusion hüququna müdaxilə, məsələnin əhəmiyyətliyinə və cinayətə olan şübhənin güclüliyinə nisbətə daha üstün deyil.**

Bu günlərdə Qarabağ Komitəsinin növbəti toplantısı keçirilib. Toplantıya bir sıra siyasi partiyalar - Müsavat Partiyası, ADP, Azadlıq Partiyası, Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyası, KXCP, Ədalət Partiyası, AĞ Partiya, AMİP, AXP qatılıb. Sözügedən siyasi təşkilatları təmsil edənlər çıxışlar edərək müxtəlif real olmayan mülahizələr səsləndiriblər.

Qarabağ Komitəsinin son toplantısında üç nüans diqqəti çəkib. Birincisi, QK-nın toplantısını keçmiş təhlükəsizlik polkovniki İlham İsmayıl aparıb. Hansı ki, orada iştirak edən partiya sədrlərindən biri toplantını aparmalıydı. Ancaq gör bu partiya liderləri

arasında necə böyük barışmaz ziddiyyətlər var ki, belə bir toplantıya onlardan birinin sədrlik etməsinə razı olmayıblar. Bütün bunlar onu göstərir ki, radikal müxalifət liderləri arasında illərdir mövcud olan ambisiyalar, mənəm-mənəmlik azalmayıb. Əksinə, daha

Qarabağ Komitəsi adı altında radikalların son toplantısında üç nüans - sosial tələblər uğursuz oldu, Qarabağ şüarı ilə xalqı cəlb etmək taktikası...

da artıb. Sadəcə, millətin gözüne kül üfürməkdən ötrü "məhriban düşmən" olaraq bir araya gəlirlər. Bu həm də onu göstərir ki, radikal müxalifət düşərgəsinin təmsilçiləri dəyişməyib. Otuz il əvvəl necə idilərse, indi də o cürdür.

İkincisi, toplantıda çıxış edən radikallar çağırışları Qarabağ şüarları üzərində qurublar. Qarabağ adından istifadə edib xalqın diqqətini çəkməyə cəhd ediblər. Bu nəyi göstərir? Bu onu göstərir ki, radikalların sosial tələblər adı altında etdiyi çağırışlar fias-koya uğradı. Artıq bu-

nunla onlar özləri də etiraf etdilər ki, cəmiyyət onların sosial tələblərlə bağlı çağırışlarına aldanmır. Belə olmasaydı, o zaman radikallar ciddi sosial dəstək tapardılar. Bu isə baş vermədi. Ona görə də radikal müxalifət Qarabağ şüarı adı altında millətin həssas duyğularını istismar etmək istəyir. Necə ki, milli azadlıq hərəkəti dövründə bunu etdilər. Ancaq hazırda bu mümkün deyil. Ona görə ki, radikal müxalifət Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı alternativ və cəlbədicə variant ortaya qoya bilməy-

ib.

Ən nəhayət, üçüncüsü, toplantıda çıxış edənlər belə bir fon yaratmağa çalışıblar ki, guya oradakı siyasi təşkilatların hər birinin çoxsaylı tərəfdarı var. Guya bu partiyalar birləşsə, ciddi güc olaraq ortaya çıxacaqlar. Cəmiyyətdə onların birləşməsinə ciddi sosial sifariş var. Hansı ki, ADP-nin konfrans zalı 224 nəfər adam tutur. Sözügedən toplantıda bir elə partiya zalın heç yarısını doldura bilmədi. Bu onu göstərdi ki, orada iştirak edən partiyaların bir çoxunun heç barmaqla sayıla biləcək

qədər üzvü yoxdur. Həmin partiyalar bir sərdən ibarətdir, bir də partiya nizamnaməsini əks etdirən papkadan. Sözügedən təşkilatların birləşib-birləşməməyi heç nəyi dəyişmir.

Bütün bunlar onu göstərir ki, radikal müxalif düşərgənin iflasi geridönməz tarixi prosesdir. Azərbaycan xalqı bir daha onların arxasınca getməyəcək. Çünki onların necə sərişsiz olduğunu, öz şəxsi maraqlarını milli maraqlardan üstün tutmalarını xalq yaxşı bilir. Yaxın tarixdə bununla bağlı çoxsaylı sübut var.

Vidadi ORDAHALLI

Əli Kərimli yeni ssenarini işə salıb. Budəfəki oyun Tofiq Yaqublunun üzərində qurulub. Hələ Müsavatın qurultayı ərəfəsində belə bir projenin işləndiyi məlum idi. Bildirilirdi ki, Əli Kərimli Tofiq Yaqublunun əli ilə Müsavat Partiyasını ələ almağa çalışır.

Təsədüfi deyil ki, məhz qurultay ərəfəsində Tofiq Yaqublu AXCP-nin icazəsiz aksiyalarında görünürdü və özünü daha çox həmin partiyanın funksioneri kimi aparırdı. Ə.Kərimliyə yaxınlığı ilə seçilən blogger və səhifələr onun aktiv təbliğatını aparırdılar. Ə.Kərimli onu Müsavata başqan seçdirə bilmədi. Sonra T.Yaqublu icazəsiz aksiyada Ə.Kərimlinin qoluna girərək, meydana doğru irəlilədi və ictimai asayışı pozduğuna görə bir ay müddətinə inzibati həbsə məhkum olundu. T.Yaqublunun həbsdə olduğu dövərdə Ə.Kərimli defələrlə çağırış etdi ki, hamı

onun şəklini profilinə qoysun, həmin şəxs barədə statuslar yazsınlar. Maraqlıdır ki, Ə.Kərimli bu cür aktiv təbliğatı həbsdə olan AXCP funksionerləri Seymur Həzi, Fuad Qəhrəmanlı ilə bağlı yox, məhz T.Yaqublu üzərində qurdu.

Artıq yeni ssenarinin nədən ibarət olduğu bellidir. Ə.Kərimli radikal mövqeyi ilə seçilən T.Yaqublunu özünün orbitində olan Milli Şuraya sədr gətirmək istəyir. Bu planın ilk cümlələri Cəmil Həsənlinin yazdığı statusda özünü göstərdi: "Biz isə belə hesab edirik ki, hazırda hakimiyyətə qarşı mübarizənin aparcı sima-

larından birinə çevrildiyindən, Tofiq bəy Milli Şuranın sədri vəzifəsinə irəli çəkilməyə layiqdir.

Biz hamımız onun sədrliyi altında, onunla çiyin-çiyinə bu antimilli rejimə qarşı birlikdə mübarizə aparmaqdan məmnun olardıq. Tofiq bəy bu etimadı xalqa, millətə, vətənə təmənnəsiz xidməti, ardıcıl mübarizəsi və fədakarlığı ilə qazanıb".

T.Yaqublunun hazırda təmsil olunduğu Müsavat Partiyasının başqanı Arif Hacı bu təklifə münasibət bildirib: "Hər kəsə məlumdur ki, T.Yaqublu Müsavat və Milli Şuranın, AXCP-nin daha sıx əməkdaşlığıdır, müttəfiqliyinin tərəfdarıdır. Ümid edirəm ki, Tofiq bəy əvvəllər bu məqsədlə Müsavatdan daha çox Milli Şuraya təbliğ edirdisə, Milli Şuranın sədri olsa, yenə eyni məqsədlə o təşkilatdan daha çox Müsavatı təbliğ edəcək".

Qeyd edək ki, hələlik

Cəmil Həsənlinin Milli Şuradan "can qurtarması" və Tofiq Yaqublunun irəli verilməsi planı...

Arif Hacı: "...Milli Şuranın sədri olsa, yenə eyni məqsədlə o təşkilatdan daha çox Müsavatı təbliğ edəcək"

Rəfail Becanov: "...İndi də Tofiq Yaqublunu xərcləməyə hazırlaşır"

T.Yaqublu bu mövzu ilə bağlı açıqlama verməkdə maraqlı olmadığını göstərir. Bizim də bu yöndə verdiyimiz suala cavab vermək istəmədiyini dedi. Maraqlıdır, C.Həsənlinin postundan tələsik imtina etmək istəyi, A.Hacılinin isə T.Yaqublu ilə vidalaşmaqda maraqlı olduğunu ifadə edən açıqlaması, sədrliyə namizəd göstərilməsinə isə susqun mövqeyi nəyin əlaməti hesab edilə bilər?

AXCP adına iddialı olan digər qanadın funksioneri Rəfail Becanov "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında bildirdi ki, belə bir plan əvvəldən mövcud olub: "Yadınızdadırsa, hələ Müsavatın qurultayına hazırlıq gedən ərəfədə belə bir məlumat dövrüyəyə bura-

xıldı ki, T.Yaqublu Müsavata başqan seçilməyə, Milli Şuraya rəhbər gətirilə bilər. Bəllidir ki, bütün bu layihələri cızan Ə.Kərimli-dir. Həmin vaxt C.Həsənlidən belə mövqe ona görə tələb olunmadı ki, birdən T.Yaqublunun əli ilə Müsavatı ələ keçirmək mümkün olar. Ə.Kərimlinin planı bu idi ki, özünün rəhbərlik etdiyi quruma, Milli Şuraya və Müsavata nəzarəti ələ keçirsin. Bu plan alınmayanda C.Həsəniyə belə bir fikri söylətdirdi. Əminliklə deyə bilərik ki, bütün bunlar Ə.Kərimlinin diqtəsi ilə baş verir. Məhz T.Yaqublunun üzərində təsadüfən dayanıbmıyır. Həmin persona bir qədər radikal mövqeli şəxs kimi tanınır. Ə.Kərimli 19 oktyabr aksiyasından

sonra bu fikrində daha qəti olmağa başladı. Çünki o, həmin hadisələrdən sonra böyük sarsıntı və qorxu keçirib. Bu səbəbdən də meydanı aksiyaların önündə gedə biləcək bir şəxsi özünə əvəz axtarıb. Qəti qərara gəlib ki, bundan sonra icazəsiz aksiyaların önünə çıxmasın. Bunun üçün də ən yaxşı namizəd olaraq T.Yaqublunu görür. Bir az loru dilə desək, indi də T.Yaqublunu xərcləməyə hazırlaşır. Çünki onun xislətində belə bir niyyət var: "kimdən nə qədər bacarırsansa, o qədər də istifadə et". Gələcək üçün beynində hesabladdığı aksiyalar üçün ödə T.Yaqublunu verəcək. Düşünmürəm ki, onların bu ittifaqı uzun sürə bilər. İnanmıram ki, T.Yaqublu Ə.Kərimlinin bütün istəklərini canla-başla yerinə yetirməyə hazır olsun. İndiki vəziyyətdə isə bu tandem üçün birlik bir qədər cazibədar görünür".

Məhəmmədali QƏRİBLİ

Azərbaycan Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi, tarix elmləri doktoru, professor Əli Həsənov özünün facebook sahifəsində **Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasının 27-ci ildönümünü ilə bağlı status paylaşib. "Yeni Azərbaycan Partiyası niyə və necə yarandı?" başlıqlı, "21 noyabr 1992-ci il Azərbaycanda YAP-ın və sivil müxalifətçilik ənənəsinin yaranma tarixi" yarımbaşlıqlı paylaşımında professor yazır:**

Dəyərli oxucular! Bir müddət əvvəl yazdığım statuslardan birində qeyd etmişdim ki, 20 yanvar 1990-cı ildə Bakıda sovet qoşunları tərəfindən törədilən qanlı hadisələrin səbəbkarı olan SSRİ və Azərbaycan rəhbərliyini növbəti gün Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyə gələrək açıq formada ittiham edən Heydər Əliyev sonrakı günlərdə Kremlin ciddi təzyiqləri altında öz doğma vətəninə - Azərbaycana qayıtdı.

Ayaz Mütəllibov hökuməti ona Bakıda yaşamaq imkanı vermədiyi üçün 1990-cı il iyulun 22-də, yeni Moskvadan qayıtdıqdan cəmi iki gün sonra paytaxtı tərk edərək Naxçıvana üz tutdu. 1990-cı ilin avqust ayında qədrbilən Naxçıvan əhalisi təşəbbüs göstərərək, Heydər Əliyevi həm Azərbaycan SSR Ali Sovetinə, həm də Naxçıvan MSSR Ali Sovetinə deputat seçdi. MR Ali Sovetinin 1990-cı il noyabrın 17-də keçirilən birinci sessiyasına Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının adından "sovet" və "sosialist" sözləri çıxarıldı. Naxçıvan MSSR Ali Sovetinin adı dəyişdirilərək Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi adlandırıldı. Ali Məclisin birinci sessiyasında, həmçinin, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçrəngli, ay-ulduzlu bayrağının Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət bayrağı kimi qəbul edilməsi haqqında qərar qəbul olundu və Azərbaycanın ali hakimiyyət orqanı qarşısında məsələ qaldırıldı ki, Azərbaycan Respublikasının dövlət rəmzləri haqqında analogi qərarlar qəbul edilsin. Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə qəbul edilən bu tarixi qərarlar və müstəqillik istiqamətində həyata keçirilən sonrakı proseslər, o cümlədən 1991-ci il sentyabrın 3-də onun Naxçıvan Ali Məclisinin sədri seçilməsi belə deməyə əsas verir ki, həmin dövrdə Heydər Əliyevin Naxçıvana gəlişi ilə Azərbaycan xalqının milli azadlıq hərəkatının mərkəzi Bakıdan Naxçıvana keçdi və bu hərəkatın lideri də məhz Heydər Əliyev oldu. Sonrakı proseslərdə Heydər Əliyevin deputat kimi nümayiş etdirdiyi ardıcıl və mübariz vətəndaşlıq mövqeyi, Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda ölkə parlamentinin tribunasından etdiyi qətiyyətli çıxışlar, ümummilli problemlərin həllinə xidmət edən səmərəli təklifləri onu tezliklə milli azadlıq hərəkatının gerçək liderinə çevirdi.

Milli azadlıq hərəkatının mərkəzinin Bakıdan Naxçıvana keçməsi və hərəkatın başında Heydər Əliyev kimi təcrübəli liderin - görkəmli

rdə milli-demokratik hərəkat rəhbərləri azadlıq və demokratiya prinsiplərinə, respublikada yenidən yaranmaqda olan milli birlik və ədalətli seçki normalarına zidd hərəkat edərək, Heydər Əliyev kimi təcrübəli bir liderin demokratiya və milli

miyyəti dövründə Azərbaycanın müstəqilliyinə, dövlətçiliyinə, milli-vətəndaş birliyi ideyasına böyük zərbə vuruldu, ölkə vətəndaş müharibəsi həddinə sürükləndi. Mövcud hakimiyyətin yarıtmaz siyasətinin nəticəsi olaraq gündən-

nra - oktyabrın 24-də "Səs" qəzetində ölkə ziyalılarının müraciətinə Heydər Əliyev cavabı dərc olundu. Bu, əslində adi bir cavab deyildi, Azərbaycanın mövcud fəlakətli vəziyyətinin hərtərəfli təhlili və ondan çıxış yollarını göstərən ciddi bir

YAP sədri kimi partiyasının kadr potensialına söykənərək, özünün zəngin dövlətçilik təcrübəsini və uzaqgörən siyasətini tətbiq edərək çox qətiyyətli, müdrik, effektiv idarəçilik həyata keçirdi. Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini və milli inkişafını

Heydər Əliyev gəldi, milli azadlıq hərəkatının mərkəzi Bakıdan Naxçıvana köçdü və... YAP yarandı

siyasi və dövlət xadiminin dayanması qısa zaman kəsiyində Azərbaycan cəmiyyətində milli qurtuluş ideyası ətrafında böyük təməkləşməyə səbəb oldu. Belə ki, əhalinin bütün təbəqələri, xüsusilə də müstəqilliyi zərərçəkən, hətta ciddi təqibə məruz qalmış AXC fəalları böyük bir qismi Heydər Əliyevin ətrafında cəm oldular. Bu realıq xalq hərəkatına həqiqi müstəqillik, ardıcılıq və vətəndaş birliyi ruhu gətirdi, Azərbaycan xalqı milli müstəqilliyin əleyhinə məqsədyönlü fəaliyyət göstərən Mütəllibov rejiminə qarşı vahid cəbhədən çıxış etməyə başladı. Heydər Əliyev Azərbaycan Ali Sovetindəki "demblok" nümayəndələrini də milli azadlıq hərəkatı ideyası altında öz ətrafında birləşdirərək, yerli kommunist hökumətinin iradəsini sındıraraq, oktyabrın 18-də müstəqillik haqqında Konstitusiyaya Aktinin qəbul edilməsinə və müstəqillik referendumun təyin edilməsinə nail oldu. Bundan əvvəl ümummilli lider Azərbaycan rəhbərliyinin SSRİ-nin saxlanması ilə bağlı yeni ittifaq müqaviləsinə qoşulma cəhdinə də hamıdan qabaq - 1991-ci il martın 7-də Azərbaycan Ali Sovetinin sessiyasında çıxışında ciddi etiraz etmiş və Mütəllibov hakimiyyətinin Azərbaycanı yeni ittifaqın tərkibinə daxil etməsinin, bunun üçün respublikada xüsusi referendum keçirilməsinin qəti əleyhinə olduğunu birmənalı şəkildə bəyan etmişdi.

Beləliklə, bütün bu proseslərin nəticəsi olaraq kommunistlərin təkidlə həyata keçirmək istədiyi həm "yenilənmiş SSRİ müqaviləsi" layihəsi, həm də nüfuzdan düşmüş yerli kommunist hökumətinin özü iflasa uğradı. Cəbhə Məclisə dairələri ölkədə kommunist rejiminin mövcud acınacaqlı vəziyyətdən istifadə edərək, silahlı yolla rəhbərliyi devirdi və hakimiyyəti ələ aldı. O döv-

azadlıq mübarizəsi istiqamətindəki xidmətlərinə qarşı çox ədalətsiz gediş etdilər. 1992-ci il mayın 18-də Ali Sovetə sədr seçkisinə AXC rəhbərliyi, deputatların böyük hissəsinin və ölkə ictimaiyyətinin tələbinə baxmayaraq, Heydər Əliyevin namizədliliyinin irəli sürülməsinə, hətta parlamentdən onunla əlaqə yadradılmasına ciddi mane oldular. Onlar öz namizədlərinin sədr "seçilməsinin" hansısa doqquz xarici dövlətlə razılaşdırılması barədə cəfəng antidemokratik fikirlər səsləndirərək, öz iddialarını reallaşdırdılar. Hakimiyyətə tam yiyələndikdən sonra bu dairələr gələcəkdə Heydər Əliyevi özlərinə ciddi rəqib sayaraq, bütün vacib işlərini bir kənara qoyub onunla qeyri-qanuni və antikonstitusional mübarizəyə başladılar, dəfələrlə Naxçıvanda dövlət çevrilişinə, Ali Məclis sədrinin fiziki varlığına son qoymağa cəhd göstərdilər. Ölkə qeyri-demokratik və antimilliyetçi siyasətlə fəaliyyət göstərən AXC-Müsavat cütlüyünün birlik hakimiyyəti

günə kəskinləşən vətəndaş qarşılıqlı mübarizəsinə açıq şəkildə müdaxilə edərək, yaxınlaşan milli fəlakəti hamıdan qabaq duyan və buna müqavimət göstərməyi qarşısına məqsəd qoyan bir qrup vətənpərvər ziyalı 1992-ci il oktyabrın 16-da Heydər Əliyevə müraciət ünvanladı. Müraciətdə ziyalılar Azərbaycanı düçar olunduğu fəlakətli böhrandan çıxarmaq məqsədilə ölkədə bütün xalqı, sağlam düşüncəli bütün qüvvələri öz ətrafında birləşdirərək yeni bir siyasi ümumxalq partiyasının yaradılması və ona rəhbərlik etməsi məsələsinə münasibət bildirməyi Heydər Əliyevdən xahiş edirdilər. Respublikada gündən-günə kəskinləşən və getdikcə daha da fəlakətli vəziyyət alan daxili ictimai-siyasi və milli vətəndaş qarşılıqlı mübarizəsi fonunda Azərbaycanı canı qədər sevən bir lider olaraq, Heydər Əliyev, əlbəttə ki, çoxsaylı ölkə ziyalıların, geniş xalq kütlələrinin tələblərini cavabsız qoya bilməzdi. Belə də oldu, cəmi bir həftə so-

milli fəaliyyət proqramı idi. Sonrakı prosesləri hörəmətlili oxucuların yadına salmaq istəyirəm: Heydər Əliyevin qurub-yaratdığı və demək olar ki, bütün geniş iclas salonlarını inşa etdiyi Bakı şəhərində onun adı ilə yaradılan partiya qurultay keçirməyə yer və imkan verilmədi. Odur ki, ölkənin dörd bir yanından Naxçıvan şəhərinə axışan ziyalılar, partiya qurucuları soyuq və şaxtılı 21 noyabr günündə Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) adlanan siyasi təşkilatı təsis etdilər. Cəmi 7 ay sonra, 1993-cü ilin iyununda xalqın tələbi ilə ümumxalq partiyasının sədri, Azərbaycan xalqının görkəmli lideri Heydər Əliyev siyasi hakimiyyətə qayıtdı. Onun qayıdışı ilə ölkənin bütün sağlam qüvvələri, ictimai-siyasi və mədəni potensialı hakimiyyət ətrafında səfərbər edilərək Azərbaycanı sonrakı labüd iflasdan xilas etdilər.

Heydər Əliyev 1993-2003-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti kimi xalqına arxalanaraq və

fını təmin etdi, respublikada demokratik dövlət quruculuğu, siyasi plüralizm, vətəndaş cəmiyyəti və bazar iqtisadiyyatı normalarını dönməz hala gətirdi, ölkəni dinamik inkişaf yoluna çıxardı və öz adını xalqımızın dövlətçilik tarixinə müstəqil, demokratik Azərbaycan dövlətinin BANISI və LİDERİ kimi həkk etdi.

Ulu öndərin haqq dünyasına qovuşmasından keçən 16 il ərzində Azərbaycanda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən qətiyyətli siyasət, görülmüş nəhəng işlər, qazanılmış böyük uğurlar bu gün Azərbaycan xalqı tərəfindən məmnunluqla qarşılanır və tam dəstəklənir. Keçirilən sorğuların nəticələri göstərir ki, xalqın dəstəyi ölkə prezidenti və YAP sədri kimi cənab İlham Əliyevə müstəqil, prinsipial və milli maraqları ifadə edən qətiyyətli siyasət yürütməyə hərtərəfli imkan verir. Belə liderə və onun müzəffər partiyasına qalib gəlmək heç bir qüvvəyə, ələlxüsus da hazırkı radikal müxalifətə nəsisib olmayıb, bundan sonra da olmayacaq. Hazırda Yeni Azərbaycan Partiyası öz liderinin siyasi islahat kursuna, irəli sürdüyü təşəbbüslərə və yeni dövrün çağırışlarına uyğun olaraq partiyanın vitrinini xeyli dərəcədə yenilənmiş, öz sıralarına çoxsaylı təşəbbüskar və fəal üzvlər, təşkilatı hakimiyyətdə və parlamentdə təmsil edəcək yeni-yeni intellektual kadrlar cəlb etmişdir. Bir sözlə, Yeni Azərbaycan Partiyası ümummilli liderin siyasi ənənələrinə söykənərək "daim yenilənən, daim dəyişən və daim inkişaf etmə" kursunu ardıcıl olaraq davam etdirmişdir.

Beləliklə, müstəqillik dövrünün tarixi, yaşadığımız hər bir gün ulu öndərin mölədiyi müdrik bir kəlam - "zaman hər şeyi öz yerinə qoyur!" ifadəsini bir daha təsdiq edir.

Ermenistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Bu gün Azərbaycan ordusunun malik olduğu imkanlar ona düşmənin istənilən texnika və hissəsini kifayət qədər uzaq məsafədən tam şəkildə məhv etməyə imkan verir. Təkcə zəbt edilmiş ərazilərimizdə yox, eyni zamanda Ermənistan ərazisində istənilən təhdid yaradan obyekt də ordumuz çox asanlıqla məhv edə bilən texnikalara malikdir.

Xüsusiən də Naxçıvan istiqamətində Azərbaycan qısa zaman kəsiyində Ermənistanın hərbi obyektlərini çox qısa zaman kəsiyində darmadağın edə bilər.

Erməni mediası da yazır ki, Azərbaycan Naxçıvanda müxtəlif İsrail və Rusiya reaktiv sistemlərini quraşdırıb. Buradan isə cəmi 42 kilometr aralıda yerləşən İrəvanı bu və digər silahlar vasitəsilə vurmaq mümkündür. Qeyd edək ki, Azərbaycanın indi də Naxçıvanda mövqelərini daha güclü hala gətirməsi Ermənistanda ciddi narahatlıqla qarşılanır. Xatırladaq ki, bu günlərdə Prezident İlham Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Vəlif Qasımlı ilə görüşüb və bu məsələyə xüsusi toxundu: "Naxçıvan Muxtar Respublikasının inkişafı daim diqqət mərkəzindədir. Respublikada gedən abadlıq-quruculuq işləri mənə çox sevimlidir. Naxçıvan son illər ərzində böyük dərəcədə inkişaf etmişdir, həm sosial sahədə, iqtisadi sahədə, sənaye potensialının möhkəmləndirilməsi istiqamətində böyük addımlar atılmışdır. Bu çox sevindiricidir. Xüsusilə nəzərə alsaq ki, Naxçıvan uzun illər ərzində mühasirə şəraitində yaşayıb, üç tərəfdən düşmənlə əhatə olunub. Buna baxmayaraq, respublika yaşayır, güclənir və böyük inkişaf yolunu davam etdirir.

Çətin coğrafi vəziyyəti nəzərə alaraq, ilk növbədə, Naxçıvanda təhlükəsizlik tədbirləri diqqət mərkəzindədir. Son illər ərzində bu istiqamətdə böyük işlər görüldü, ordu quruculuğu sahəsində böyük inkişaf var. Bu gün Naxçıvan ordusu ən müasir silahlarla təchiz edilib, texnikanın alınması təşkil olunub və bu proses davam etdirilir". Dövlət başçısı burada hərbi potensialın möhkəmləndirilməsi üçün bütün lazımi işlərin görülməyini də vurğuladı. Qeyd etdi ki, çətin coğrafi vəziyyəti nəzərə alaraq, bu gün ilk növbədə Naxçıvanda təhlükəsizlik tədbirləri diqqət mərkəzindədir. Xatırladaq ki, bu vaxta qədər də muxtar respublikanın hərbi təhlükəsizlik siste-

mini daha da gücləndirmək üçün tarixi əhəmiyyətə malik qərarlar qəbul olunub, lazımi addımlar atılıb. Bu baxımdan ölkə rəhbərinin "Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyi haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə" 2013-cü il tarixli fərmanı diqqətə cəlb edir. Həmin dövlət sənədinə əsasən, 5-ci Ordu Korpusunun əsasında Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun yaradılması Naxçıvanın müdafiə qabiliyyətini daha da artırır, bir mərkəzdən idarəetmə təkmilləşdirilib və nəticədə, daha effektiv müdafiə sistemi qurulub. Bu gün Əlahiddə Ümumqoşun Ordu əməliyyat-taktiki baxımdan yüksək döyüş hazırlığına malik olmaqla yanaşı, həm də muxtar respublikanın hakim yüksəkliklərində etibarlı müdafiə sistemi qurulub. 2018-ci ilin may ayında Günnüt zəfərinin qazanılması düşmənin hərəkət imkanlarını daha da məhdudlaşdırıb, istənilən tənqidatılara qarşı adekvat cavab vermək imkanı artır. Ordunun ətrafındakı ərazilərə maneəsiz nəzarət etməsi ona həm də istənilən hədəfi dəqiqliklə yox etmək imkanı verir. Bütün bunların nəticəsidir ki, erməni hərbiçisi Norat Ter-Qriqoryans Naxçıvanın Ermənistan üçün ciddi təhdid mənbəyi olduğunu vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, Qarabağda yeni savaş başlasa, Azərbaycan Naxçıvan tərəfdən də Ermənistanı əzməyə çalışacaq. O xatırladı ki, Naxçıvanda indi texnika və silahlar çox yenidir. Bu səbəbdən də Azərbaycan ordusunun Naxçıvan istiqamətində əldə etdiyi uğurlar erməniləri ciddi narahat edir. Bundan irəli gəlir ki, bəzi erməni media orqanlarında İrəvanın diqqətini daha çox Naxçıvana yönəltməsinin vacibliyi barədə fikirlər də yer alır. Hətta bəzi erməni hərbi ekspertlər türk ordusunun başının Suriyada anti-terror əməliyyatlarına qatıldığı bir vaxtda Naxçıvana hücum etmək barədə sərsəm fikirlər də səsləndirir. Hərbi ekspert Abuzər Əbiyev isə qeyd edir ki, Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi ara-sıra absurd bəyanatlar verməklə ictimaiyyətin diq-

Naxçıvan... Ordusunun gücü barədə Prezidentin mesajlarına İrəvandan təlaş reaksiyaları..

Ermənistanın üç istiqamətdən zərbələrə duruş gətirməməsi, "Türkiyə Suriyada iken Naxçıvanı vuraq" eyforiyası...

qətini bu ölkədə hökm sürən ciddi sosial-iqtisadi problemlərdən yayındırmaq məqsədi güdür. "O ki qaldı, erməni tərəfinin Suriya məsələsindən istifadə edib, Naxçıvana hücum edərək zəbt etməklə bağlı səsləndirdiyi fikirlərə, qeyd etməliyəm ki, əslində bu, Ermənistan rəhbərliyinin dövlət başçısı İlham Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Vəlif Qasımlıya qəbul edərkən Naxçıvan istiqamətində mövqelərini möhkəmləndirməsi məsələsinin müzakirəsindən irəli gələn narahatlıqların təzahürüdür. İşğalçı ölkənin hərbi-siyasi rəhbərliyi yaxşı bilir ki, son zamanlar ordu quruculuğu sahəsində aparılan genişmiqyaslı islahatlar çərçivəsində Azərbaycan Ordusunun digər bölmələri ilə yanaşı, Naxçıvanda yerləşən Əlahiddə Ümumqoşun Ordusu da ən yeni, müasir silah və hərbi texnika ilə təchiz edilib. Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun səərəmcamında olan silahlar Ermənistan, xüsusilə də İrəvan ərazisində olan istənilən dövlət və strateji əhəmiyyətli, o cümlədən hərbi təyinatlı obyektlərin yüksək dəqiqliklə məhv edilməsinə imkan verir. Erməni tərəfi bilməlidir ki, bugünkü Azərbaycan ordusu nəinki Naxçıvanı müdafiə etməyə, hətta Zəngəzur və bu gün Ermənistan ərazisində yerləşən digər işğal olunmuş torpaqlarımızı da azad etməyə qadirdir.

Günnüt əməliyyatı zamanı əldə edilən nailiyyətlər bir daha əyani şəkildə sübut

etdi ki, Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun bölmələri Naxçıvan istiqamətində istənilən əməliyyatı ən yüksək səviyyədə həyata keçirə bilər. Ermənistan hakimiyyəti çox yaxşı anlayır ki, Günnüt əməliyyatından sonra bölmələrimiz bu ölkənin hansı ərazilərinə və strateji əhəmiyyətli magistral xətlərinə nəzarəti ələ keçirib. Bu baxımdan onların narahatlıqları anlaşılandır".

Digər ekspertlər də ermənilərin Naxçıvan qorxusunun əbəsləndiyini bildirir. Məsələn, burasındadır ki, Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun ordusunun istifadəsində olan silahlar bütün erməni ordusunu diz çökdürməyə imkan verir. Həmin silahlar özlərinin taktiki və texniki xüsusiyyətlərinə görə 4 və 5-ci nəsil silahları sayılır. Onların arasında Naxçıvanda yerləşdirilən "Smerç" yaylım atəşli reaktiv sistemlər və T-300 "Qasırga" raket artilleriya sistemləri, o cümlədən İsrail istehsalı olan "Qrad LAR-160" və keçmiş sovetlər dövründə istifadə olunan "Qrad", Türkiyə istehsalı olan, atış məsafəsi 40 kilometr təşkil edən T-122 "Sakarya" yaylım atəşli reaktiv sistemləri də düşməni üçün böyük kabusdur. "Smerç" və "Qasırga" sistemləri ilə Naxçıvan ordusu nəinki İrəvanı vura bilər, hətta Dağlıq Qa-

rabağ ərazisindəki hədəfləri, məsələn, Laçın dəhlizini, Ermənistan ordusunun işğal altındakı Qubadlı, Laçın və Zəngilandakı hərbi düşərgələri dəqiqliklə məhv etmə imkanına malikdir. Burada ordunun ixtiyarına verilən BTR-82 zirehli transportyorları, TOS-1A ağır reaktiv odsaçanları, T-90 tankları, BMP-3 piyada döyüş maşınları Naxçıvanın müdafiəsini gücləndirir, həmin istiqamətdə düşməni üzərində üstünlüyü artırır.

Digər tərəfdən xatırladaq ki, 2013-ci ildə Əlahiddə Ümumqoşun Ordusu yaranıqdan sonra burada hərbi struktur böyüdü və dəyişildi. Məsələn, aviasiya dəstəsi formalaşdırıldı, 2014-cü ildə muxtar respublika ərazisində Mi-35M zərbə helikopterləri, daha sonra Su-25 döyüş təyyarələrindən ibarət eskadriya Naxçıvanda yerləşdirildi. Burada ordu həm də müasir PUA-larla təchiz olunub. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində "Orbiter-3" kiçik taktik PUA-lar ilk dəfə Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun istifadəsinə verilib. Bütün bunları Ermənistan tərəfi də aydın görür və bu səbəbdən onların Naxçıvan təlaş haradasa başadüşülür. Reallıq budur ki, Qarabağ savaşı yenidən başlasa, Azərbaycanın Ermənistanı üç istiqamətdə cəbhə açmaq imkanı var. Birinci, təbii ki, Qarabağ, Araz çayından Murovdağa və Murovdağ silsiləsi boyunca dövlət sərhədinə qədər olan ərazilərdir. İkinci Naxçıvan, üçüncüsü isə Murov-

dağdan Gürcüstanla dövlət sərhədinə qədər olan yerlərdir. Ekspertlər bildirir ki, Ermənistan rəhbərliyi bu gün əhalisinin uşaqlı-böyüklü hamısının əlinə silah versə belə, üç cəbhədə müharibə apara biləcək gücə malik deyil. Azərbaycan isə bu gün mövcud ordusu ilə, yəni səfərbərlik elan etmədən belə, bu üç cəbhəni açma biləcək imkanlara sahibdir.

Qeyd edilənlər mümkün savaş zamanı Azərbaycanın malik olduğu üstünlükləri də aydın təsəvvür etməyə imkan verir.

Bu durumda Naxçıvanın coğrafi mövqeyi, strateji əməliyyatda rolunu Ermənistanın paytaxtından tutmuş, bütün digər ərazilərinin hədəfə alınması imkanları Azərbaycan üçün çox vacib amildir.

Bu səbəbdəndir ki, Naxçıvan bütün mənalarda işğalçı ölkənin qorxulu rəyasına çevrilib. Digər tərəfdən xatırladaq ki, bölgə Qars müqaviləsinə görə Türkiyənin təminatı altındadır və Qarabağda müharibə başlasa, Ermənistan qarşı olduqca təhlükəli ikinci cəbhə açma bilər. Bundan irəli gəlir ki, Naxçıvanda Azərbaycan və Türkiyənin ikitərəfli hərbi əməkdaşlığı da Ermənistanı ciddi təhdid sayılır.

Tahir TAĞIYEV
Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə çap olunur.

Dövlətin xüsusi dəstəyi sayəsində ölkədə sürətlə inkişaf edən sahələrdən birinin turizm sektoru olması artıq heç kimə sirr deyil. Görülən tədbirlər ölkəyə uz tutan əcnəbilərin sayının əhəmiyyətli dərəcədə artmasına təkan verib. Hesablamalara görə, bu ilin yanvar-oktyabr aylarında ölkəmizə təşrif buyuran xarici ziyarətçilərin sayı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 10,9 faiz artaraq 2,7 milyon nəfər olub.

Ölkədə qış turizminə start verilməsi fonunda isə ilin sonuna kimi Azərbaycana gələn turistlərin sayının 3 milyon keçməsi gözlənilir ki, bu da turizm tarixində növbəti rekord sayılır.

Bununla yanaşı, hesablamalar göstərir ki, ölkədə turistlərin xərclədiyi vəsait ilin sonuna kimi 2,5 milyard dolları keçəcək. Bu da qeyri-neft sektorunun mühüm bir qolu kimi turizmin ölkəyə böyük həcmdə vəsait qazandırmasının daha bir təsdiqidir. Qeyd edilənlər həm də onun göstəricisidir ki, turizm sənayesi Azərbaycanda özünün yüksəliş mərhələsini yaşayır.

Qeyd edək ki, bir çox ölkələrin gəlirlərinin formalaşmasında turizm mühüm yer tutur. Məsələn, ABŞ, Fransa, İspaniya, Türkiyə, İtaliya, digər Avropa və Şimali Amerika ölkələrində hər il turizmdən on milyardlarla dollar həcmində gəlir əldə olunur. Beynəlxalq təcrübədən də aydın olur ki, ölkələrin istehsal potensialı, gəlirlilik səviyyəsi və məşğulluğunun artırılmasında turizm sektorunun əhəmiyyətli təsiri var. Ümumdünya Turizm Təşkilatının proqnozlarına əsasən, beynəlxalq turizm sənayesinin davamlı inkişafı nəticəsində xarici turistlərin sayı ildə orta hesabla 43 milyon nəfər artmaqla, 2030-cu ilədək 1,8 milyard nəfərə çatacaq. Bu proqnozlardan da aydın görünür ki, turizmin iqtisadiyyatdakı çəkisinin əhəmiyyəti artır. Bütün bunlar nəzərə alınaraq turizm sahəsinin sosial-iqtisadi inkişafın əsas təkanverici qüvvələrindən birinə çevrilməsi, yuxarıda qeyd olunduğu kimi, Azərbaycan üçün də prioritetdir. Artıq son illər dövlət səviyyəsində bu sahənin inkişaf etdirilməsi istiqamətində reallaşdırılan məqsədyönlü tədbirlər öz müsbət təsirlərini göstərməkdədir. Xüsusən də 2015-ci ildə bu sek-

uyğun olaraq Rusiya, Türkiyə, Çin, Böyük Britaniya, Gürcüstan, Sinqapur, Latviya, Cənubi Koreya, Almaniya, Hindistan, Vyetnam, Mərkəzi Asiya və Yaxın Şərq ölkələri ilə turizm sahəsində ikitərəfli əməkdaşlıq üçün qarış-

flora və faunasının zənginliyi, mədəni-tarixi irsi də turizmin inkişafında mühüm rol oynayır. Lakin bütün bunların fonunda problemlərin olması da danılmaz həqiqətdir. Ölkəmizə gələn əcnəbiləri narazı salan məqamlar da kifayət

lərin qarşılaşdığı digər problemlərdən biri də otellərin ulduz təsnifatı ilə bağlıdır. Əcnəbi turistlər ölkəmizə gəlməzdən öncə internet üzərindən otellər haqda məlumatları araşdırırlar. Təəssüf ki, bu saytlarda bizim yerli otellərin ul-

dən həmin aqreqatorlara müraciət edilir, xahiş və tələblə bildirilir ki, bizim ərazimizdən qəbul etdiyiniz otellərin ulduz dərəcələrini göstərmək üçün dövlət şəhadətnamələrini tələb edin. Belə olan halda otel eyni zamanda ulduzunu,

Milli turizmimizin inkişafında böyük əngəllər...

torda sahibkarlıq fəaliyyəti üçün lisenziya tələbinin ləğv edilməsi, 2016-cı ildə "Azərbaycan Respublikasında ixtisaslaşmış turizm sənayesinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi"nin qəbul edilməsi, elektron vizaların verilməsi prosedurunun sadələşdirilməsi və "ASAN Viza" sisteminin yaradılması turizm sahəsinin inkişafı üçün mühüm təkan sayılır.

Dövlət Turizm Agentliyinin xətt ilə müxtəlif ölkələrdə Azərbaycan turizminin təşviqi də öz nəticələrini verir. Onu da bildirək ki, Dövlət Turizm Agentliyinin turizm strategiyasına

liqlı səfərlər təşkil olunur, müvafiq danışıqlar aparılır. Ölkəmizin turizm potensialının sürətli təbliği və ondan istifadə imkanlarının təşviq olunması üçün artıq 6 xarici ölkədə turizm nümayəndəliyi fəaliyyət göstərir. Görülmüş işlərin nəticəsidir ki, Azərbaycana gələn turistlərin sayında ilbəil artım müşahidə edilir. Bakıda, eləcə də ayrı-ayrı bölgələrdə müasir tələblərə cavab verən istirahət mərkəzlərinin, otellərin inşası, yol-nəqliyyat infrastrukturunun yaradılması da prosesə müsbət təsir edir. Ölkəmizin coğrafi mövqeyi, iqlim şəraiti,

qədərdir. Azərbaycan Otellər və Restoranlar Assosiasiyasının idarə heyətinin sədri Samir Dübəndi bu xüsusda bildirir: "Turistlərin əsas şikayətləri restoranlarda qiymətlərin yüksəkliyi, yerli və əcnəbi və təndəşlər üçün fərqli, yəni ikili menyudan istifadə olunması ilə əlaqədardır. Restoranlarda əcnəbilər üçün fərqli qiymətlərin olması restoran biznesinin konseptinə yaddır. Amma onu vurğulayım ki, bizdə otellərin qiyməti normaldır. Lakin ölkəmizdə turizmin bahalı olduğunu deyə bilərik. Buna görə də kütləvi turizmə nail ola bilmirik. Turist-

duz dərəcəsi çox zaman düzgün göstərilmir. Biz assosiasiya olaraq, mütəmadi qaydada bu aqreqatorlara baxırıq və bir çox otelin ulduz dərəcəsinin düzgün qeyd olunmadığını görürük. İstehlakçının aldadılması isə düzgün deyil. Çünki otellər yalnız özlərini deyil, həmçinin ölkəmizi təmsil edirlər".

Bu problemin qarşısını almaq üçün nə ediləməli olduğu ilə bağlı ekspert bildirir: "Bəzi ölkələrdə bu kimi problemlərin dövlət səviyyəsində aradan qaldırılması üçün müəyyən addımlar atılıb. Məsələn, belə ölkələrdə dövlət tərəfin-

qiymətlərini, hava limanından nə qədər uzaqda yerləşdiyini, otaqlardakı şəraitini və dövlət şəhadətnamələrini göstərməli olacaq. Əcnəbi turistlərin aldadılmaması üçün biz də bu təcrübədən istifadə etməliyik. Bəzən binanın üzərində təsnifatına görə saxta ulduz qoyulur. Hətta elə otellərimiz var ki, ulduz dərəcəsinə görə təsnif olunmayıb. Son nəticədə bu, istehlakçının aldadılmasıdır. Ulduzların təsnifatı ilə bağlı Azərbaycandakı vəziyyətdən danışdıqda onu qeyd etməliyəm ki, hazırda bu iş dayandırılıb. Bizdə olan məlumata görə, 2020-ci ildən sonra otellərin təsnifat sistemində qoşulmasına start veriləcək".

Ekspert tur agentlərinin də üzərinə böyük iş düşdüyünü vurğulayır: "Adını "tour agency" qoyan şirkətlər bəzi hallarda yalnız tur biletlərinin satışı ilə məşğul olur, hansısa turizm məhsulu ortaya çıxarmaq iqtidarında deyillər. Qonaq cəlb etmək bilavasitə otelin işi deyil. Tur agentlikləri, tur operatorları bu işlə məşğul olmalıdır. Onlar bu işi qismən görürlər". Hesab olunur ki, qeyd edilən bu problemlərin mümkün qədər tez həlli turizmin inkişafına, onun ölkə iqtisadiyyatında rolunun artmasına mühüm töhfələr vermək iqtidarındadır.

Tahir TAĞIYEV

Bu gün bankların təklif etdiyi kreditlərin təxminən yarısı istehlak kreditləridir. 13,8 milyard manat kredit portfelində hər yüz manat kreditin əlli manatı istehlakçı üçün verilir. İstehsal üçün verilən kreditlərin həcmi ümumi kredit portfelinin cəmi 9 faizini təşkil edir.

Açıqlanan statistik rəqəmlərə əsasən, 2019-cu ilin 9 ayı ərzində 3,1 milyard manat istehlak bazarına, 3,9 milyard manat isə biznesə kredit verilib.

Bunlar göstərir ki, banklarda istehlak kreditləşməsi davam edir. Real sektora yönəldilən kreditlərin həcmi isə yenə də aşağı olaraq qalır. Baxmayaraq ki, ölkə başçısı dəfələrlə öz çıxışında bankların real sektora kredit ayırmasının vacibliyi haqqında fikir bildirib.

Sonuncu dəfə Prezident İlham Əliyev oktyabrın 15-də keçirdiyi iqtisadi müşavirədə də bankların real sektora kredit ayırmasının əhəmiyyəti haqqında çıxış etmişdi: "Azərbaycanın bank sektoru iqtisadiyyatın real sektorunun artımına o qədər də kömək göstərmir və son illər yenə də istehlak kreditlərinin məbləği artır. Mən əvvəlki illərdə bunu demişəm ki, bizim portfelimizdə istehlak kreditləri üstünlük təşkil edir və bank sektorunun böhranının səbəblərindən biri də məhz o idi. İndi də mənə məlumat verilir ki, yenə də bu meyillər artır, iqtisadiyyatın real sektoruna yox, yenə də istehlaka, yəni istehlak mallarının alınmasına kreditlər verilir. Əgər bu davam edərsə, yenə də bir neçə ildən sonra xoşagəlməz problemlərlə üzləşə bilərik".

Statistik rəqəmlər də kredit sektoruna ayrılan məbləğin heç də ürəkaçan olmadığını bir daha göstərir. Bankların real sektora deyil, istehlak sahəsinə hələ də meyl etməsi bank sektorunu risqlə üz-üzə qoyur.

Prezidentin bankların real sektora kredit ayırması ilə bağlı çağırışından sonra hər kəs gözləyirdi ki, banklar istehlak kreditlərinə az maraq göstərəcək. Bu sahədə qeydə alınan vəziyyət real sektorun xeyrinə dəyişəcək. Ancaq müşahidələr bunun əksini göstərir. Son zamanlar kommersiya banklarının reklam çarxlarında istehlak kreditləri ilə bağlı güzəştli

edən hər kəsə 20 min manata qədər faizsiz və kommersiyasız kreditin veriləcəyi "Unibank"ın reklamlarında əksini tapıb. "Bank of

Ruslan Atakişiyev bildirdi ki, son dövrlər dövlət tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərin bir hissəsi ona yönəlib ki, banklar daha çox

Onun sözlərinə görə, son dövrlər istehlak kreditlərinin həcmi ümumi iqtisadiyyata qoyulan kreditlərin həcmi içərisində 40 faiz

Maliyyə alətlərinin, maliyyə mənbələrinin sayı nə qədər çox olsa, banklar rəqabətin təsiri ilə faizləri aşağı salacaq və real sektorla işləy-

Banklar istehlak kreditləri kampaniyasını genişləndirir, maliyyə-pul sistemi üçün yeni təhlükə dalgası..

Ruslan Atakişiyev: "İstehlak kreditlərini əhalinin vaxtında qaytarması amili olduğu halda, biznes kreditlərində bu olmur"

"Son dövrlər dövlət tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərin bir hissəsi ona yönəlib ki, banklar daha çox real sektorla işləsinlər"

kampaniyalar etdiyinin şahidi oluruq.

Bir sıra banklar nəinki istehlak kreditlərini azaldıb, əksinə, yeni-yeni kampaniyalarla bu sahədə aktivliyi artırılırlar. Bu banklar arasında "Unibank"-ın, "Bank of Baku"-nın, "Beynəlxalq Bank"-ın adlarını çəkmək olar.

"Unibank"-ın sonuncu kredit kampaniyası Dövlət Bayrağı gününə təsadüf edib. Belə ki, noyabrın 6-dan 8-dək banka müraciət

Baku" müəllimlər üçün, "Beynəlxalq Bank" isə Konstitusiya Günü ilə əlaqədar olaraq noyabrın 15-dək elan etdiyi kampaniya çərçivəsində müştərilərə 20 min manatadək nağd kredit təklif etdiyini qeyd edir. Eyni zamanda, onu da bildirək ki, adları çəkilən bankların hər birinin kredit kartları ilə bağlı reklamlarına istər TV, istərsə də sosial şəbəkələrdə, onlayn media-da rast gəlmək olar.

İqtisadçı-ekspert

özəl sektor, real sektorla işləsinlər: "Yeni banklar sahibkarlara vəsait versinlər, daha çox qeyri-neft sektoruna investisiya yatırınsınlar. Son dövrlər faizlərin aşağı salınması ilə bağlı da banklara təsir göstərilir. Banklar sahibkarlıq subyektlərinə müəyyən qədər vəsait versələr də, daha çox yüksək faizlə kredit verməkdə maraqlıdır. Bunun üçün ən yaxşı bazar sırf istehlak kreditləridir".

zi ötmək üzrədir: "Kənd təsərrüfatına, sənayeye qoyulan kreditlər müvafiq olaraq 3-5 faiz və 12 faiz arasında dəyişir. Bu da onu göstərir ki, bankların sahibkarlıq subyektlərinə marağı azdır. Banklar daha çox vəsait əldə etmək üçün istehlak kreditləşməsinə yönəliirlər. Burada, ilk növbədə, maliyyə mənbələrinə çıxışı asanlaşdırmaq lazımdır. Bunun üçün də maliyyə alətlərinin sayı çoxalmalıdır.

əcəklər".

Həmsöhbətimiz onu da vurğuladı ki, istehlak kreditlərini əhalinin vaxtında qaytarması amili olduğu halda, biznes kreditlərində bu olmur. Çünki biznes kreditləri daha çox şirkətlərə, sahibkarlara verilir. Şirkətlərdən də pulu geri almaq çox vaxt problemlər yaşadır: "Bundan başqa, hazırda sahibkarların bizneslərini genişləndirmək üçün bir o qədər də imkanı yoxdur. Banklar da kapitalını biznesə yatırmaq istəmir. Çünki biznesin uğursuz olma ehtimalı gözlənilir. Bu baxımdan istehlak kreditlərinin risqi çox azdır. Eyni zamanda, istehlak kreditlərinin faizi biznes kreditlərinin faizi ilə nisbətə daha çoxdur. İstehlak kreditlərinə tətbiq edilən faiz nisbətini biznes kreditlərinə tətbiq etsək, səmərəsiz nəticə verə bilərik.

Digər tərəfdən, biznes kreditləri daha çox maliyyə tələb edir. Biznes kreditləri üçün minimal kredit 10000, 100000, hətta milyonlarla vəsaitə qədər ola bilər. Bankın da əlində bu qədər maliyyə olmaya bilər. İstehlak kreditlərində isə minimal kredit bir neçə mindən bir neçə on min təşkil edə bilər. Buna görə də banklar istehlak kreditləri verməkdə daha maraqlıdır".

Günəl CƏLİLOVA

100-dən çox yaşı olan Azərbaycan ədliyyəsi uzun və şərəfli yol keçib. Dövlətçiliyin əsas sütunlarından biri olan ədliyyə sistemində milli kadrların yetişdirilməsi məsələsi də həmişə diqqət mərkəzində olub. Ölkəmizin ədliyyə sistemindən danışmağımız təsadüfi deyil, çünki noyabrın 22-də ədliyyə işçilərinin peşə bayramıdır.

Qeyd edək ki, müstəqil Azərbaycan dövlətinin Ədliyyə Nazirliyi ilk dəfə 1918-ci ilin may ayının 28-də - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin elan edildiyi gün yaradılıb, təcrübəli dövlət xadimi Xəlil bəy Xasməmmədov ilk ədliyyə naziri təyin olunub. Həmin ilin noyabr ayının 22-də nazirliyin əsasnaməsi təsdiq edilərək, onun funksiya və səlahiyyətləri müəyyənləşdirilib. Ədliyyə Nazirliyinin dövlətin yaradıldığı gün təsis edilməsi milli dövlət quruculuğunda ədliyyə sistemində xüsusi əhəmiyyət verilməsinə dəlalət edir.

Özünü Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisi elan edən müstəqil Azərbaycan Respublikasında ədliyyə işçilərinin peşə bayramı da noyabrın 22-də qeyd edilir.

Respublikamızın hər rayonunda, şəhərində ədliyyə orqanları mövcuddur, müxtəlif istiqamətləri əhatə edən bu qurumun əməkdaşları ictimaiyyətə, vətəndaşlara xidmət göstərilir. Sözsüz ki, Azərbaycanın bölgələrində ədalətin bərqərar olmasında əvəzsiz rolu olan ədliyyə qurumlarına vətəndaşlar tez-tez müraciət edirlər.

Azərbaycan ədliyyəsinin 101 illiyi münasibətilə Goranboy Rayon Qeydiyyat Şöbəsinin rəisi Tuqay Cavanşir oğlu Sərdarlı ilə əlaqə saxlayıb onunla ədliyyə sahəsindəki uğur və nailiyyətlər haqqında danışdıq.

T.Sərdarlı 2008-ci ildən indiyə qədər Goranboy Rayon Qeydiyyat Şöbəsinin rəisi vəzifəsində çalışır. Əvvəllər hüquq-mühafizə orqanlarında müxtəlif vəzifələrdə işləyən T.Sərdarlı 11 ildir rayon üzrə bu sahəyə rəhbərlik edir. "Bu günə kimi də bu sahədə işləyirəm və fəaliyyətimdə heç bir problemə üzləşməmişəm. Ədliyyə Nazirliyi respublika üzrə ideal fəaliyyət göstərən nazirlikdir. Həm də bu sahədə çox geniş və sürətli inkişaf mövcuddur. Bu sahədə müasir informasiya texnologiyalarından geniş istifadə olunur. Ona görə də təsadüfi deyil ki, bu sahədə daha çox iş görmək, vətəndaşlara xidmət göstərmək mümkündür.

ədliyyə işçilərinin peşə bayramı çox yüksək səviyyədə, təntənə ilə qeyd edilir. Rayon rəhbərliyi bayramımız münasibətilə rayonun ədliyyə işçilərini təbrik

mayıb. Ulu öndər hakimiyyətə gəldikdən sonra ayrıca Ədliyyə Nazirliyinin yaradılması haqqında qərar qəbul edilib və nazirlik yaradılıb. Bu sahənin inkişafına ulu ön-

xeyli təkmilləşdirilib. Burada çoxpilləli məhkəmə sistemi yaradılması, Penitensiar Xidmətin yaradılması və onun inkişafı, cəzaçəkmə müəssisələrində texniki, eləcə də

olan "ASAN xidmət" sahəsində ədliyyə orqanlarının da xüsusi xidmətinin olduğunu deyən T.Sərdarlının sözlərinə görə, Prezidentin təşəbbüsü ilə yaradılan

Goranboy Qeydiyyat Şöbəsinin rəisi ədliyyə işçilərinin peşə bayramı təəssüratlarından danışdı...

Tuqay Sərdarlı: "Azərbaycan ədliyyə orqanları nöqsansız və problemsiz fəaliyyət göstərir"

"Goranboy Rayon Qeydiyyat Şöbəsinin rəhbəri kimi məqsədim vətəndaşlara peşəkar səviyyədə, yüksək keyfiyyətli, faydalı xidmət göstərməkdir"

Respublika Prezidentinin bu sahə üzrə çox mühüm sərəncamları, fərmanları, qərarları olub. Bu sənədlərin də imzalanması, icra edilməsi ədliyyə sahəsinin inkişafına səbəb olub. Goranboy Rayon Qeydiyyat Şöbəsinin rəhbəri kimi məqsədim vətəndaşlara peşəkar səviyyədə, yüksək keyfiyyətli, faydalı xidmət göstərməkdir. 22 noyabrın Azərbaycanda ədliyyə işçilərinin peşə bayramı kimi qeyd edilməsi ulu öndərin bu sahəyə verdiyi ən böyük, qiymətli töhfələrdən biridir. Hər il davamlı olaraq, respublikamızın hər yerində olduğu kimi, Goranboy rayonunda da

edir, bu sahədə əldə etdiyimiz uğurları müxtəlif mükafatlar, fəxri fərmanlarla qiymətləndirir".

T.Sərdarlı qeyd etdi ki, Azərbaycanda ədliyyə orqanlarının yaradılmasının böyük tarixi var və onun yaradılması tarixi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması ilə üst-üstə düşür. "Cümhuriyyət qurulduqda AXC hökumətinin əldə etdiyi uğurlardan biri məhz Azərbaycanın ilk Ədliyyə Nazirliyinin yaradılması olub. Ondan sonrakı dövrdə, yəni respublikamızın Sovetlər Birliyinin tərkibində olduğu illərdə Azərbaycanda Ədliyyə Nazirliyi o qədər də mütəşəkil orqan kimi mövcud ol-

dər çox böyük töhfələr verib. Bir məsələni də deyim ki, ulu öndərin ədliyyə sahəsinə ən böyük töhfələrindən biri bilavasitə milli kadrlardan istifadə edərək yeni Azərbaycan ədliyyəsinin yaratması olub. Bu orqana Azərbaycanda tanınan, böyük nüfuza malik olan, yüksək peşəkarlıq qabiliyyətinə, biliyinə, təcrübəsinə malik olan hüquqşünas kadrlar cəlb olunub. Nəticə etibarilə də deyirdim ki, Azərbaycanda bu sahəyə Avropada, dünya səviyyəsində mövcud olan innovasiyalar tətbiq edilməklə, Azərbaycan ədliyyəsi inkişaf etməyə başlayıb. Məsələn, Azərbaycanda məhkəmə-hüquq sistemi

digər şəraitlərin bir neçə dəfə yaxşılaşdırılması, dünya standartlarına gətirilib çıxarılması, müasir Azərbaycan ədliyyəsinin informasiya texnologiyalarından səmərəli istifadə edilməsi və s. daxildir. Ulu öndərdən sonra da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən imzalanmış müvafiq sərəncamlar, verilmiş qərarlar əsasında bu günə kimi ədliyyə orqanları mütəşəkil olaraq inkişaf etdirilir. Mən bunu fəxrle deyirəm, təsadüfi deyil ki, Azərbaycan ədliyyə orqanları nöqsansız və problemsiz fəaliyyət göstərir".

Azərbaycan və dünya üçün tamam yeni

"ASAN xidmət" bir Azərbaycan brendi kimi nailiyyətlər əldə edib. "ASAN xidmət" mərkəzlərinin iş fəaliyyətinə və təndəşliq vəziyyəti aktlarının qeydiyyatı ilə bağlı bütün əməliyyatların icrası daxil edilib. "Vətəndaşların "ASAN xidmət"ə müraciəti əsasında qeydiyyat şöbəsinin səlahiyyətində olan bütün işlər həll edilir. Deyərdim ki, bu öz ədliyyə sahəsində ən böyük yenilikdir. Deyə bilərəm ki, heç Avropanın özündə vətəndaşlar üçün belə bir yenilik, belə bir şərait yaradılmayıb. Ədliyyə sahəsində də cənab Prezidentin təşəbbüsü ilə təsis edilən "ASAN xidmət" Azərbaycan brendi tətbiq olunur. Onu da qeyd edirəm ki, dövlət rəhbərliyi tərəfindən bu sahədə imzalanmış sərəncamlar, fərmanlar, verilən qərarlar şəxsən ədliyyə naziri cənab Fikrət Məmmədov tərəfindən çox böyük uğurla icra edilir, həyata keçirilir. Məhz onun ideal fəaliyyəti nəticəsində mövcud olan inkişafa, fərqli fəaliyyətə, müsbət nəticələr əldə edilməsinə nail olmaq mümkün olub. Eyni zamanda, qeyd etməliyəm ki, Qeydiyyat və Notariat Baş İdarəsinin rəhbərliyi də gündəlik qarşıda duran vəzifələr müvəffəqiyyətlə həyata keçirilir, rəhbər dövlət orqanlarının sərəncam və göstərişləri yerinə yetirilir. Biz də, o cümlədən, aldığımız əmr və göstərişləri vaxtında icra etməyə çalışırıq" - deyərək T.Sərdarlı qeyd etdi.

İradə SARIYEVA

İnternet resurslarından sərbəst istifadə üçün mövcud olan şərait bir sıra hallarda sui-istifadə meyllərinin artmasına, feyk profillərin yaradılmasına, bəzi saxtakar əməllərin həyata keçirilməsinə imkan verir. Müasir dünyada internet şəbəkəsində mövcud olan problemlər öz kəskinliyi ilə daha çox insanlara, istifadəçilərə zərər vurur.

Bu gün internetdən istifadə etməklə saysız neqativ əməlin həyata keçirilməsinin şahidi oluruq. Feyk profillərin, feyk elektron poçtlarının, eləcə də digər analogi vasitələrin insanlara, istifadəçilərə vurduğu zərəri heç cür ödəmək olmur. Hazırda bütün dünya ölkələrində internetdəki saxta təzahürlərə, profillərə, istifadəçilərə qarşı ciddi mübarizə aparılmağa da, bu heç bir nəticə vermir. Müxtəlif dövlətlər internetdən sui-istifadənin qarşısının alınması üçün ayrı-ayrı metodlar, mexanizmlər təklif edirlər. Bəziləri isə artıq bu mexanizmləri işlək vəziyyətə gətirirlər.

Belə bir addım Rusiya tərəfindən atılmaqdadır. Rusiyada belə bir qanun layihəsi hazırlanır ki, internetdə sosial şəbəkələrdən, elektron poçtlardan qeydiyyatdan keçmək istəyən şəxslər mütləq bu prosesi şəxsiyyət vəsiqəsinin, pasportunun seriyası ilə təsdiq etməklə həyata keçirməlidirlər. Yəni istənilən internet resursuna giriş şəxsiyyət vəsiqəsi və pasportla olmalıdır. Ekspertlər qeyd edirlər ki, bu mexanizmin işləkliyinin təmin edilməsi bu sahədə təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün əhəmiyyətlidir. Onlar hesab edirlər ki, bu texnologiyanın Azərbaycanda da tətbiq edil-

Rusiyada internetdən yeni istifadə qaydaları ətrafında qızgın müzakirələr Azərbaycana da adlandı...

Azər Həsərət: "Azərbaycanda bunun mexanizmi mövcuddur, sadəcə, onu internetə, sosial mediaya da tətbiq etmək lazımdır"

məsi mümkünsüz deyil, sadəcə, bunu işləyib hazırlamaq lazımdır. Bu mexanizm bir sıra xarici saytlarda tətbiq edilir.

Tanınmış media eksperti Azər Həsərət "Bakı-Xəbər"ə bildirdi ki, bunun üçün Azərbaycanda tam olaraq şərait var və sadəcə, bu texnologiyanın sosial mediaya, internetə tətbiq edilməsi lazımdır.

İnternet resurslarında şəxsiyyət vəsiqəsi və şəxsiyyəti təsdiq edən digər sənədlə qeydiyyatdan keçmək ideyasının ABŞ ictimaiyyətinə məxsus olduğunu deyən A.Həsərət bildirdi ki, təxminən 10 il əvvəl ABŞ-da bu təşəbbüsü irəli sürənlər internet təhlükəsizliyinə nail olmaq istəyiblər, lakin hələ də bu ölkədə sözügedən prosedür həyata keçirilməyib. "İnternetdən qey-

diyyatdan keçmək üçün bu prosesi şəxsiyyət vəsiqəsinin, pasportun kodu ilə reallaşdırmağın təhlükəsizlik

dimlər atmalıdır. Azərbaycana gəlincə, ölkəmizdə saxta profillərdən, saxta hesablardan çox ciddi

"İnternetdən qeydiyyatdan keçmək üçün bu prosesi şəxsiyyət vəsiqəsinin, pasportun kodu ilə reallaşdırmağın təhlükəsizlik baxımından böyük əhəmiyyəti olardı"

baxımından böyük əhəmiyyəti olardı. Bilirsiniz ki, bu gün sosial şəbəkələrdə, eləcə də digər internet resurslarında saxta adlar altında fəaliyyət göstərənlərin sayı kütləvidir. Onlar saxta adlar altında qanunsuz işlərlə məşğul olurlar. Bunun qarşısının alınması üçün vətəndaşların şəxsiyyət vəsiqəsi ilə qeydiyyatdan keçməsi çox vacibdir. Rusiya da özünü qorumaq üçün bu cür ad-

əziyyət çəkir. Görürsünüz ki, söyüş "ÇT"ləri, trol ordusu, qruplaşmalar internetdən sui-istifadə edərək qanunsuz çağırışlar, əməllər sərgiləyirlər. Ona görə Azərbaycanda da internet istifadəçilərinin bu resurslardan şəxsiyyət vəsiqəsi ilə qeydiyyatdan keçməsi işin xeyrinə olardı. Azərbaycanda bunun üçün şərait var. Bu mexanizmin ölkəmizdə işləkliyinin təmin olunmasına ciddi ehtiyac

varanıb. İstifadəçilərin internet resurslarından şəxsiyyət vəsiqəsi ilə qeydiyyatdan keçirilməsi texnologiyasını reallaşdırmaq tam mümkündür. Burada çətin heç nə yoxdur. Azərbaycanda elektron hökumət quruculuğu gedir və internet üzərindən bütün xidmətlərin həyata keçirilməsi mümkündür. Biz internet üzərindən bütün xidmətləri şəxsiyyət vəsiqəsi ilə alırıq. Yəni Azərbaycanda bunun mexanizmi mövcuddur, sadəcə, onu internetə, sosial mediaya da tətbiq etmək lazımdır".

A.Həsərət hesab edir ki, bununla da Azərbaycanda internet sahəsində mövcud olan neqativlər aradan qaldırılır, həm də feyk profillər, saxta hesablar sıradan çıxar. Onun sözlərinə görə, internetdən şəxsiyyət vəsiqəsi ilə qeydiyyatdan keçən vətəndaş özünü qanun qarşısında cavabdeh sayacaq və heç bir neqativ əmələ yol verməyəcək.

İradə SARIYEVA

Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyasının (AVCIYA) Seçki Qərarlarının rəhbəri Məhərrəm Zülfüqarlı "Bakı-Xəbər"ə etdiyi şikayətində bildirdi ki, yaşadığı Corat qəsəbəsində və Sumqayıt şəhərinin bəzi yerlərində qaz sayğaclarının dəyişdirilməsi müəyyən problemlərə səbəb olub.

Onun sözlərinə görə, nədənsə, kommunal xidmətlərlə bağlı problemlər seçki ərəfəsində qabardılır: "Seçkilərlə məşğul olan bir-başla ekspert kimi dəfələrlə bunu müşahidə etmişəm. Kimin borcu varsa, düşürlər onun üstünə. Sanki əhalini bilərəkdən narazı salmaq istəyirlər. Çox təəssüflər olsun ki, belə bir proses bülkə bələdiyyə seçkiləri ərəfəsində də müşahidə edilir.

Məsələn, bir həftə əvvəl Sumqayıtda insanların normal işləyən sayğaclarını onlara xəbərdarlıq etmədən götürüblər. Yerinə təzə smart sayğaclar quraşdırıblar. Bu da əhalinin böyük narazılığına səbəb olub. Narazılığın yaranmasının səbəbləri var. Birincisi, sözügedən sayğacların idarə edilməsini insanlar bilmirlər. Mənzil sahiblərini dəvət edirlər ki, gəlın kart alın,

Coratda qaz sayğaclarının dəyişdirilməsi əhaliyə yeni problem gətirib

Məhərrəm Zülfüqarlı: "Yeni sayğacları quraşdırıb insanları taleyin ümidinə buraxıblar"

sayğaça tanidin və sonra pul yükləyin. Sumqayıt sakinləri gedib həmin kartları alıb, ancaq ona pul yükləmək problemidir. Qışın günündə abonentlər əllərində yeni smartkart ola-ola qazdan istifadə edə bilmirlər. Hesab edirəm ki, bunda kiminsə marağı var. Yəni üçüncü qüvvənin bunda marağı var. Ola bilsin ki, həmin sayğacları gətirməklə külli miqdarda pul qazanırlar. Bu minvalla seçki ərəfəsində əhalini hakimiyyətdən narazı salmaq istəyirlər. Ona görə də bununla ciddi məşğul olmaq lazımdır".

M. Zülfüqarlı onu da qeyd etdi ki, bir abonent

olaraq şəxsən özü də bu problemlə üzləşib: "Corat qəsəbəsində yaşayıram. Bilavasitə bu problemlə üzləşdiyimə görə qəzetinizə müraciət etmək qərarına

günləri işləmirlər. Vətəndaşların çoxu, o cümlədən, mən özüm 5 günlük iş müddətində idarəyə müraciət edə bilmirəm. Çünki insanlar işi yarımcıq

"Sanki kimlərsə seçki ərəfəsində əhalini bilərəkdən narazı salmaq istəyir"

gəldim. Problem ondadır ki, indiyə qədər qazı sayğaça yükləyə bilməmişəm. Əvvəlki sayğacda mənim 40 manatlıq pul vəsaitim var ki, onu da ödəmək imkanı yoxdur. Çünki problem ondadır ki, qaz sayğaclarını dəyişənlər şənbə və bazar

qoyub bununla bağlı müraciət edə bilmirlər. Getsələr, o zaman işi yarımcıq qoymalıdırlar. Bu da mümkün deyil. Şəxsən mən özüm işlərimi yarımcıq qoyub bununla məşğul olmağa vaxt tapa bilmirəm. Şənbə və bazar belə bir im-

kan olsa da, həmin günlər sayğacları quraşdırın qurum işləmir. Yeni sayğacları quraşdırıb insanları taleyin ümidinə buraxıblar. Hava da soyuduğu üçün evi qızdırma bilmirik. Olmazdı ki, qaz sayğacları yay fəslində dəyişdirilsin? Hansı ki, bunun üçün ən münasib vaxt yay fəslidir. Həmin vaxt qazdan az istifadə edildiği üçün sayğacların dəyişdirilməsi daha münasibdir. Ancaq buna qışda başlayıb əhalini narazı salırlar. Hansı ki, dekabrın 23-də ölkədə bələdiyyə seçkiləri keçiriləcək".

Yaranmış problemlə əlaqədar bir neçə dəfə "Azəriqaz" İstehsalat Birliyi ilə əlaqə saxlasaq da, buna aydınlıq gətirən olmadı.

Vidadi ORDAHALLI

Dünyanın əksər ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycanda da avtomobil kirayəsi biznesi geniş yayılıb. Bu da təbii. Çünki keyli sayda ölkə vətəndaşı, eləcə də xarici turistlər müxtəlif şəhər və rayonlarımıza, hətta ucaq kəndlərə rahat səfər etmək, ürəyi istəyən kimi gəzmək üçün kirayəyə avtomobil götürür. Yeni bu xidmətə tələbat var və getdikcə artır.

Bakıda avtomobil icarəsi xidmətləri son illər inkişaf etməyə başlayıb. Bu biznes sahəsində əvvəlki illərlə müqayisədə canlanma müşahidə olunur. Əksər vaxt şirkətlər ekonomklass və premium paketlər təklif edirlər. Onların xidmətlərindən isə həm yerli əhali, həm də turistlər istifadə edirlər.

Odur ki, ölkədə avtomobil kirayəsi şirkətlərinin də sayı artmaqdadır. Şirkətlərin müştəri sarıdan bir problemi olmasa da, maşınların sığortalanmasında vəziyyət heç də yaxşı deyil. Sahibkarlar bir çox hallarda avtomobilləri sığorta etdirə bilmədiklərini və bu işdə çətinlik çəkdiklərini bildirirlər.

Sığorta şirkətlərinin yeni problemi - "rentakar" maşınları niyə sığorta olunmur...

Xəyal Məmmədخانlı: "Maşın icarəyə verən şirkətlər xüsusi risq qrupuna aid edildiyi üçün, sığorta portfeli olduqca zərərli"

Nəzərə almaq lazımdır ki, xoşagəlməz halların qaçılmazlığı sığortanın vacibliyini hər zaman ön plana çəkir. Məsələnin həlli isə həm sığorta şirkətləri, həm də sahibkarların razılaşmasından asılıdır.

Maşın icarəsi ilə məşğul olan menecer Təbriz İlyasov bildirdi ki, onlar icarə avtomobilləri sığorta etdirməkdə çətinlik çəkirlər: "Bir çox halda olur ki, sığorta menecerləri yaxınlaşıb şərtlərini deyirlər, biz razılaşırıq, bizi ofis-

lərə dəvət edirlər. Biz o ofislərə gedib hazır sənədlərə imza çəkmək

sən də bahalı maşını götürməkdə çətinlik çəkdiklərini deyirlər.

"...bizim sahibkarlar həmin qiymətə avtomobillərinin birillik sığortasını tələb edirlər, təbii ki, bu mümkün olan bir şey deyil"

üzrə olarkən artıq onların rəhbərliyindən xəbər gəlir ki, bu, xüsusi risqli qrupa aiddir. Maraqlıdır, taksilərlə bağlı bu kimi problem yaşanmır. Avtomobillərin sığortalanmaması müştəriləri də narahat edir. Onlar əsa-

Müştərilər deyirlər ki, onlar bahalı maşın icarəyə götürmək istəyirlər, lakin sığortası olmadığından imtina edirlər".

Sığorta eksperti Xəyal Məmmədخانlının sözlərinə görə, maşın

icarəyə verən şirkətlər xüsusi risq qrupuna aid edildiyi üçün, sığorta portfeli olduqca zərərli-dir.

Ona görə də sığorta şirkətləri bir çox hallarda bu risqləri sığortalamaqdan imtina edirlər: "Amma bizim sahibkarlar həmin qiymətə avtomobillərinin birillik sığortasını tələb edirlər. Təbii ki, bu mümkün olan bir şey deyil. Çünki risq fiziki şəxslərə məxsus avtomobillərdən dəfələrlə artıqdır. Təbii ki, risq nə qədər artıqdırsa, sığorta haqqı da bir o qədər artıq olmalıdır"

Günəl CƏLİLOVA

Ölkədə illərdir kiçik sexlərdə, moda evlərində, eləcə də fabriklərdə geyim istehsal edilir. Lakin hələ də öz brendimizi yarada bilməmişik. Düzdür, bəzi moda evləri məhsullarını brendləşdirməyi müəyyən qədər bacarıb. Ancaq bu geyimlər də böyük kütləyə deyil, dar çərçivəyə hesablandığından, bazarda çox deyil.

Onu da qeyd etmək ki, yerli sexlərdə, fabriklərdə tikilən geyimlər bazara "Made in Azerbaijan" etiketi ilə deyil, başqa ölkələrin istehsalı kimi çıxarılır. Səbəb kimi də Azərbaycan istehlakçısının məhsul seçimində brend amilinə daha çox önəm verməsi, bir zamanlar ölkədə fəaliyyət göstərən fabriklərin keyfiyyətsiz məhsullarının psixoloji təsirindən çıxması göstərilir. Qısa-sı, vətəndaşımızın yerli malın keyfiyyətinə etibarı yoxdur. Ona görə də

sahibkar tərəfindən aldadılır. Bazarın vəziyyətini daha yaxından araşdırmağa çalışdıq.

İlk əvvəl nəzərə çatdıraq ki, geyim istehsalının aid olduğu yüngül sənaye sektoru bir çox ölkənin büdcələrinin əsas gəlir mənbəyidir. Qlobal tekstil və geyim sənayesinin dövriyyəsi 3 trilyon dollar təşkil edir. Geyim sənayesi əsasən Asiya və digər üçüncü dünya ölkələrinin əlində cəmləşir. Geyim ixracı isə 10 ölkənin - Çin, Avropa İtti-

Azərbaycanda yerli geyimlər istehsalı sürətlə tənəzzülə gedir...

Vüqar Bayramov: "Köhnə emal müəssisələrinin yenidən qurulması ilə yanaşı, sahibkarları stimullaşdırıb, yeni zavod-fabriklərin də açılmasına şərait yaratmaq olar"

faqi, Hindistan, Türkiyə, Banqladeş, Vyetnam, ABŞ, Koreya, Pakistan, İndoneziyanın payına düşür. Onların ixracdan əldə etdiyi gəlirlər ildən-ildən artır.

Azərbaycanda isə bu sahədə vəziyyət fərqlidir. Belə ki, yerli istehsal olan geyimlər azalır, xaricdən idxal isə artır.

Yerli istehsal olan geyimlərə nə səbəbdən az maraq göstərildiyini, istehlakçıların xarici ölkə istehsalı olan libaslara nə üçün üstünlük verdiyini öyrənmək məqsədilə mütəxəssislərə müraciət etdik.

İqtisadçı Vüqar Bayramov bildirdi ki, Azərbaycanda yüngül sənaye məhsullarına tələbat kifayət qədər

yüksəkdir. Biz xaricdən baycan vətəndaşları xüsusilə geyim və böyük məbləğdə vəsait-yüngül sənaye məhsulları geyimləri üçün sərf

"Azərbaycan vətəndaşları böyük məbləğdə vəsaitləri geyimləri üçün sərf edirlər, nəticədə valyuta ölkədən xaricə gedir"

larını idxal edirik: "Pambıqçılığın həm də emalədici istiqamətdə formalaşması idxalın azalmasına gətirib çıxaracaq. Bunun üçün yeni istehsal sahələrinin yaradılmasına ehtiyac var. Xüsusilə geyim məhsulları hazırlayan istehsal sahələrinin və fabriklərin formalaşması lazımdır".

Həmsöhbətimizin sözlərinə görə, Azər-

edirlər. Nəticədə valyuta ölkədən xaricə gedir. Amma pambıqçılıqla bağlı emalədici sektorun inkişaf etdirilməsi həm idxaldan asılılığın aradan qaldırılmasına, həm yeni iş yerləri açılmasına, həm də valyutanın ölkə daxilində qalmasına şərait yaradacaq: "Bu baxımdan, daha məqsəduyğundur ki, pambıq yalnız xammal formasında deyil, eyni

zamanda, daxildə yeni istehsal sektorlarını inkişaf etdirməklə, həm də emal edilib məhsul formasında istifadə edilsin. Emal prosesinin bərpa olunması həm pambıqçılığın inkişaf etdirilməsinə, həm də yerli istehsalın artırılması hesabına idxaldan asılılığın minimumlaşdırılmasına səbəb olacaq".

İqtisadçının sözlərinə görə, köhnə emal müəssisələrinin yenidən qurulması ilə yanaşı, sahibkarları stimullaşdırıb, yeni zavod-fabriklərin də açılmasına şərait yaratmaq olar: "Bu gün geyim məhsullarının istehsalı ilə məşğul olmaq istəyən kifayət qədər sahibkar var. Dövlət o sahibkarları stimullaşdırmalı, güzəştli kreditlər almalarına şərait yaratmalıdır".

Günəl CƏLİLOVA

Qədim və zəngin maddi-mədəni, mənəvi dəyərlərə malik olan Azərbaycan bir sıra nüfuzlu beynəlxalq qurumlarla, ümumdünya təşkilatları ilə sıx əməkdaşlıq qurub və bu əməkdaşlıq sahəsində ölkəmiz kifayət qədər uğur əldə edib. Azərbaycanın BMT-nin mühüm təsisatlarından biri olan UNESCO ilə hərtərəfli əlaqələr yaratması, bu quruma üzv dövlət kimi çoxşaxəli işlər görməsi diqqəti cəlb etməyə bilmir.

Məlum olduğu kimi, 25 il əvvəl UNESCO üzrə Milli Komissiyanın yaradılması ilə bağlı Heydər Əliyev mühüm sərəncam imzalayıb. Milli Komissiyanın yaradılması nəticəsində bu 25 ildə hansı nailiyyətlər əldə etmişik və nələrə nail ola bilməmişik?

Ekspertlər qeyd etdilər ki, UNESCO-Azərbaycan əlaqələrinin inkişafı ilə bağlı sabiq Azərbaycan Prezidenti mərhum Heydər Əliyev mühüm addım ataraq 1993-cü ilin dekabr ayında Fransa Respublikasında rəsmi səfərdə olarkən UNESCO-nun baş direktoru Federiko Mayorla görüşüb. UNESCO-nun nizamnaməsinə görə, üzv dövlət təhsil, elm və mədəniyyətlə məşğul olan qurumların fəaliyyətini UNESCO-nun işi ilə əlaqələndirmək üçün, ilk növbədə, Milli Komissiya yaratmaq yolu ilə müvafiq tədbirlər həyata keçirməlidir. Ona görə də UNESCO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının yaradılması üçün lazımi addımlar atılıb və Heydər Əliyev bununla bağlı 21 fevral 1994-cü il tarixində Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, Milli Komissiya Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinin nəzdində yaradılıb, xarici işlər naziri onun sədri təyin edilib və eyni zamanda, sədrə Milli Komissiyanın tərkibini müəyyən etmək səlahiyyəti verilib.

Yeni Yazarlar və Sənətçilər Qurumunun rəhbəri, yazıçı-kulturoloq Aydın Xan Əbilov bizimlə söhbətində qeyd etdi ki, UNESCO-Azərbaycan əlaqələrinin qurulduğu ilk dövrlərdən başlayaraq ölkəmizlə bu qurum arasında müştərek tədbirlər həyata keçirilib. A.X.Əbilovun sözlərinə görə, Azərbaycan Respublikasının sabiq prezidenti Heydər Əliyevin "Kitabi Dədə Qorqud" dastanının 1300 illik yubileyinin keçirilməsi ilə bağlı 20 aprel 1997-ci il tarixli Fərmanına əsasən, yubiley üzrə Dövlət Komissiyası yaradılıb, 21 fevral 1999-cu il tarixində Dövlət Komissiyasının tədbirlər planı haqqında Sərəncam imzalanıb.

O qeyd etdi ki, 9 aprel 2000-ci il tarixində Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Türkiyənin dövlət başçılarının və UNESCO baş direktoru (sabiq) K.Matsuranın iştirakı ilə "Kitabi Dədə Qorqud" dastanının 1300 illik yubileyinə həsr olunmuş təntənəli tədbir keçirilib.

Müəhibimiz vurğuladı ki, 15 sentyabr 2005-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev UNESCO ilə Azərbaycan Respublikası arasında qarşılıqlı əlaqələrin inkişaf seviyyəsini nəzərə alaraq, UNESCO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyası ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb. Onun sözlərinə görə, Sərəncama əsasən UNESCO üzrə Azərbaycan

rən A.X.Əbilov hesab edir ki, Parisdə UNESCO-nun baş qərargahında qurumun Baş Konfransının 40-cı sessiyası çərçivəsində UNESCO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının yaradılmasının 25 illiyinin təntənə ilə

dəstəylə Azərbaycanda və xarici ölkələrdə bir sıra tədbirlər təşkil olunub, o cümlədən, Azərbaycanın görkəmli bəstəkarı Qara Qarayevin 100 illik yubileyi UNESCO-nun baş qərargahında və Almaniya qeyd edilib. Ko-

münəviyyəti, xalq nağılları və musiqisi" adlı çoxmillətli nominasiya UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrsin Reprezentativ Siyahısına daxil edilib.

A.X.Əbilov qeyd etdi ki, regional əməkdaşlıqdan

hələrinin həyata keçirilməsi-nə dəstək verir, bundan əlavə, xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəliklərimizlə birgə tədbirlər həyata keçirir.

Qeyd edək ki, bir müddət əvvəl Xarici İşlər naziri Elmar Məmmədov Milli Komis-

Azərbaycan Milli Komissiyası 25 ildə UNESCO-da nələr etdi, nələr etmədi..

Aydın Xan Əbilov: "Azərbaycan maddi və mənəvi irsinin UNESCO-nun nadir əsərləri sırasına daxil edilməsi beynəlxalq əməkdaşlığın əsas göstəriciləridir"

Leyla Abdullayeva: "UNESCO üzrə Milli Komissiyanın əldə etdiyi uğurlar çoxdur"

Respublikasının Milli Komissiyasının yeni tərkibi müəyyənləşdirilib. Milli Komissiya Azərbaycanın UNESCO-dakı siyasətinin əsas istiqamətlərini müəyyən edir. "Bu gün Azərbaycanla UNESCO arasında əlaqələr davamlı şəkildə həyata keçirilir. Bu istiqamətdə Heydər Əliyev Fondunun apardığı məqsədyönlü fəaliyyəti xüsusi qeyd etməliyik. Azərbaycan maddi və mənəvi irsinin UNESCO-nun nadir əsərləri sırasına daxil edilməsi beynəlxalq əməkdaşlığın əsas göstəriciləridir. Muğam sənətinin, aşıq sənətinin, Novruz bayramının, İçərişəhərin, tar ifaçılığı sənətinin UNESCO-nun nadir, şah əsərləri sırasına daxil edilməsi Azərbaycanla bu təşkilat arasında olan əməkdaşlığın davamlılığını deməyə əsas verir. Sözsüz ki, bütün bu işlər, nadir irsimizin bu siyahıya daxil edilməsində Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın rolu danılmazdır" - deyə bildi-

qeyd edilməsi də görülməli işlərin və məqsədyönlü siyasətin bariz nümunəsidir.

Azərbaycan dövlətinin UNESCO-nun prinsip və qaydalarına həmişə riayət etdiyini, bu quruma saysız töhfə verdiyini deyən müəhibimiz qeyd etdi ki, Milli Komissiya UNESCO ilə elm, təhsil, mədəniyyət, informasiya və kommunikasiya sahələrində əməkdaşlıq həyata keçirib, UNESCO-nun proqram və tədbirlərinin hazırlanmasında və reallaşdırılmasında yaxından iştirak edib.

Milli Komissiyanın 25 illik fəaliyyəti ərzində gördüyü işlərdən danışan müəhibimiz sözlərinə görə, Azərbaycan regional və beynəlxalq səviyyələrdə çoxsaylı layihə həyata keçirib.

A.X.Əbilov vurğuladı ki, təkcə 2018-ci il ərzində UNESCO ilə əməkdaşlıq çərçivəsində bir sıra tədbirlər həyata keçirilib. UNESCO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının

dəstəylə Azərbaycan muğamının UNESCO-nun Bəşəriyyətin Qeyri-Maddi Mədəni İrsi üzrə Reprezentativ Siyahısına daxil edilməsinin 10 illiyi münasibətilə təşkilatın baş qərargahında, İtaliya, Türkiyə və Almaniya muğam konsertlərinin təşkil olunduğunu qeyd edən müəhibimiz bildirdi ki, 2018-ci ildə ölkəmiz UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrsin Qorunması üzrə Hökumətlərarası Komitəsinə üzv seçilib. Hökumətlərarası Komitənin Mavriki Respublikasının paytaxtı Port Luis şəhərində keçirilən 13-cü sessiyasında "Çövken-ənənəvi Qarabağ atüstü oyunu" faylı ilə bağlı milli hesabat qəbul olunub. O dedi ki, bundan başqa, "Yalı (Köçəri, Tənzərə), Naxçıvanın ənənəvi qrup rəqsləri" adlı nominasiya Təcili Qorunmaya Ehtiyacı olan Qeyri-Maddi Mədəni İrs Siyahısına və Azərbaycan, Türkiyə və Qazaxıstanın birgə "Dədə Qorqud/Korkyt Ata/Dədə Korkut irsi: Dastan

bəhs edən Ermənistanın heç bir çoxmillətli nominasiyası yoxdur.

Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının 25 illik fəaliyyəti ilə bağlı Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyindən qəzetimizə verilən məlumata görə, bu mövzuda dəfələrlə mətbuata məlumatlar verilib.

Nazirliyin Mətbuat xidmətinin rəhbəri Leyla Abdullayeva bizimlə söhbətində bildirdi ki, Milli Komissiya tərəfindən görülməli işlərin sayı həddindən artıq çoxdur: "UNESCO üzrə Milli Komissiyanın əldə etdiyi uğurlar çoxdur. Bu sahədə görülməli işlərlə, əldə edilən uğurlarla bağlı çox fikirlər bildirmək olar. Bu barədə bütün informasiyalar, məlumatlar, çıxış və fikirlər mediada yer alıb".

Prezident İlham Əliyevin 2018-ci il 29 avqust tarixli Sərəncamı ilə Milli Komissiyanın yeni tərkibi təsdiq olunub və hazırda komissiyanın 17 üzvü var. Milli Komissiya yerli qurumların müvafiq layi-

siyanın 25 illiyi ilə bağlı bu sahədə əldə etdiyimiz uğurlarla bağlı mətbuata müsahibəsində "Bu il Milli Komissiyanın yaradılmasının 25 ilinin tamam olmasını nəzərə alaraq, ölkə daxilində və xaricində, o cümlədən, UNESCO-nun baş qərargahında bir sıra tədbirlərin keçirilməsini planlaşdırırıq. Vurğulamaq istərdim ki, Azərbaycan Respublikası UNESCO dəyərləri və prinsiplərinə sadıqdır və bu, UNESCO ilə səmərəli əməkdaşlıq münasibətlərimizlə təsdiqlənir.

Azərbaycan-UNESCO əlaqələrinin təməlinin qoyulmasında ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin böyük rolu olub. Hələ sovet dövründə ulu öndər UNESCO-nun Azərbaycanla bağlı təşkil etdiyi tədbirlərdə yaxından iştirak edib.

Azərbaycan Respublikası müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra - 1992-ci il iyunun 3-də UNESCO-ya üzv oldu. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1993-cü ilin dekabrında UNESCO-nun baş direktoru Federiko Mayorla keçirdiyi görüş UNESCO ilə uğurlu əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişafına təkan verib.

Hazırda Azərbaycan ilə UNESCO arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi siyasəti Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Ölkəmizlə UNESCO arasında əlaqələrin inkişafında və genişlənməsində Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri xanım Mehriban Əliyevanın müstəsna xidmətləri olub. Xanım Mehriban Əliyevanın himayəsi ilə UNESCO çərçivəsində mədəni irsin qorunması, mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqi, gender bərabərliyi, təhsilin inkişafı və digər sahələrdə əhəmiyyətli layihələr həyata keçirilib. Mehriban xanım Mehriban Əliyevanın çoxşaxəli fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycanın 2 maddi və 13 qeyri-maddi mədəni irs nümunələri UNESCO-nun müvafiq siyahılarında yer alıb" - deyə qeyd etmişdi.

İradə SARIYEVA

"Nar" abunəçilərini arzuolunmaz mesajlardan və avtomatik qoşulmalardan qoruyur

Müştəriyönümlü strategiyası ilə seçilən "Nar" təklif etdiyi məhsul və xidmətlərini abunəçilərdən gələn sorğular əsasında davamlı olaraq inkişaf etdirir. Mobil operator istifadəçilərin ehtiyac duyduğu əlavə xidmətləri yüksək keyfiyyətdə təqdim etməklə yanaşı, şirkətin şəffaflıq prinsipinə uyğun olaraq, abunəçilərini istənilməyən qoşulmalardan da qoruyur.

Mobil operator arzuolunmaz SMS göndərişləri, veb səhifələrdən avtomatik qoşulma, səsli beləddi xidməti ilə yönləndirmələr kimi müştəri təcrübəsinə mənfi təsir edə biləcək xidmətlərin abunəçilərə təqdim edilməməsi üçün lazımı tədbirlər görür. Belə ki, "Nar" abunəçiləri narahat edə biləcək xidmət göstərən məzmun təminatçısı şirkətləri ilə əməkdaşlıq etmir. Bu isə "Nar" abunəçilərinə yalnız şəxsi seçim əsasında ehtiyac duyduqları xidmətləri aktivləşdirmə imkanı verir.

"Müştərilərimizin istifadə etdikləri xidmətlər, eləcə də bu xidmətlərə qoşulma üsullarında tam şəffaflığın təmin edilməsi "Nar"-ın müştəriyönümlü strategiyasının əsas tərkib hissələrindən biridir. Məqsədimiz müştərilərimizi spam xarakterli arzuolunmaz qoşulmalardan qorumaqdır. Uzun müddətdir ki, biz bu istiqamətdə çalışırıq və hələ ötən il işlərimizin böyük bir qismini tamamlamışdıq. Bu gün isə böyük məmnuniyyətlə bildiririk ki, artıq bu göstəricini sıfır həddinə çatdırmağa nail olmuşuq. "Nar" müştəriyönümlü strategiyasına sadıq qalaraq, hər zaman abunəçilərə yüksək keyfiyyətli xidmət göstərməyə davam edəcək", - deyərək "Azerfon"-un Kommersiya İdarəsinin direktoru Qəhrəman Kazımov bildirib. Abunəçilər yarana biləcək istənilən sualla bağlı "777" qısa nömrəsinə zəng edərək 24/7 rejimində çalışan Müştəri Xidmətlərinə, "Nar"-ın "Facebook", "Twitter" və "Instagram" səhifələrinə, onlayn çatla müraciət edə və qısa müddət ərzində sorğularına cavab ala bilərlər. Bundan başqa, "Nar"-ın mobil tətbiqinin "İstifadə tarixçəsi" bölməsindən də sərfiyyat haqqında lazım olan bütün informasiyanı əldə etmək mümkündür. Qeyd edək ki, "Nar" həyata keçirdiyi müştəriyönümlü strategiya və təqdim etdiyi yüksək keyfiyyətli xidmət sayəsində 2 il ərzində ilk dəfə olaraq mobil operatorlar arasında müştəri loyallığı indeksi üzrə birinci olub.

"Azerfon" şirkəti ("Nar" ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycanca telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. "Nar" ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığının rəmzi olaraq seçilib. "Nar" ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim edib və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə verib. "Nar" şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 97,7 %-ni (işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla) əhatə edir və 8600-dən artıq baza stansiyası ilə 2,3 milyondan çox abunəçiyə yüksək keyfiyyətli xidmət göstərir.

Elan

Xuduyev Nazim Məşdi oğluna məxsus, Binəqədi rayonu, Binəqədi qəsəbəsində yerləşən torpaq sahəsinə Binəqədi Bələdiyyəsi tərəfindən verilmiş sərəncam itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qarayeva Sima Ələddin qızının adına, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, 2 nömrəli zeytun sovxozu, Zeytun küçəsi, ev 86 "C" ünvanının çıxarışı 19.11.2019-cu il tarixdə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

NASA Yupiterin peykində su buxarı olduğunu təsdiqlədi

NASA alimləri Yupiterin "Avropa" peykinin səthində su buxarı olduğunu təsdiqləyiblər.

"Oxu.az" xəbər verir ki, astronomlar "Havay" rəsədxanasında göy cisimlərində atmosferin kimyəvi tərkibini təyin etmək üçün 17 müşahidə aparıb və nəticələrini təhlil ediblər. Tədqiqatçılar su buxarının əvvəllər hesab edildiyi kimi, fəal formada deyil, ayrı-ayrı sıx püskürmələr şəklində meydana gəldiyi qənaətinə gəliblər. Bu günə qədər "Avropa" peykində maye halda su aşkar edilməyib. Lakin peykin səthindən olimpiya hovuzunu bir neçə dəqiqəyə doldura biləcək qədər su buxarı ayrılır.

Nadir mavi almaz 14,9 milyon dollara satıldı

CAR-da hasil olunmuş ümumi çəkisi 20,08 karat olan emal olunmamış nadir mavi almaz 14,9 milyon dollara satılıb.

"Milli.Az" xəbər verir ki, almazın hasil edildiyi "Petra Diamonds Cullinan" adlı şaxtanın baş direktoru Riçard Daffi bildirib: "Biz almazın satış qiymətindən çox razıyıq. Bu razılaşma mavi almazların dəyərini izah edir". Məhz həmin şaxtada 1905-ci ildə dünyanın ən böyük almazı (3106 karat - 621,35 qr) hasil edilib. Vaxtilə həmin almaz Britaniya monarxi VII Eduarda göndərilib. Sonuncu mavi almazın alıcısının adı isə hələlik açıqlanmır.

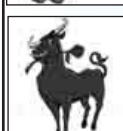
"Toyota" hərəkət edən süpürgə hazırladı

"Toyota" elektrik süpürgə yaratdı. Yalnız yerdə istifadə edilə bilən bu süpürgə, Harri Potterlə həyatımıza daxil olan Quidditçi xatırladır.

Yaponiyanın avtomobil nəhəngi "Toyota", sizi eynilə Harri Potterdəki kimi gəzdirə biləcək müasir bir süpürgəni hazırladı. "Toyota" şirkətinin yaratdığı bu maraqlı obyekt "e-broom" (e-süpürgə) olaraq adlandırılır. Bu məhsulun püskül qisimində olan bir təkər, istehlakçıların gəzə bilmələrini təmin edir. Ancaq bu məhsul, bu üçün havalanma və ya yüksək sürətlərə çatmaq kimi bir iddiaya sahib deyil. Onsuz da "Toyota" şirkətinin də belə bir planının olduğu düşünülmür. Bu futuristik məhsul, əslində, çox sadə bir mexanizmə sahibdir. Bu məhsulun sahib olduğu elektrik mühərriki, istehlakçılar üçün məqbul sayıla biləcək bir güc meydana gətirir və bu güc, süpürgənin alt qisimində olan təkərə çatdırılır. Ayağına konki geyən bir istehlakçı, bu süpürgə sayəsində rahatlıqla hərəkət edə bilər. "Toyota" şirkətinin "e-broom" ixtirası Harri Potter ilə həyatımıza daxil olan Quidditçi sevdələrin marağını çəkəcək deyəsən. "Toyota", "e-broom" vasitəsinin sahib olduğu xüsusiyyətləri ətraflı açıqlamadı.

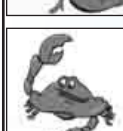
Qoç - Əqli əmək, maraqlı fəlsəfi mövzularda düşüncələr üçün əlverişli gündür. Təhsildə və elmi tədqiqatlarda uğur ehtimalı yüksəkdir. Ciddi ədəbiyyatın mütaliəsi, eləcə də, dünyagörüşünün artırılmasına yardım edən digər məşğuliyyətlər tövsiyə olunur.

Buğa - Əlverişsiz gündür. Taledən hədiyyə, ətrafdakılardan xoş sürprizlər gözləməyin. Nail olmadığınız hər şeyi yalnız öz gücünüzlə əldə edə bilərsiniz. Hansısa yeni layihə üzərində işə başlanması mümkündür.

Əkizlər - Bu gün işgüzar məsələlərin həlli üçün yaxşı gündür. Həyat potensialı, enerjiniz və mənəvi gücünüz yüksəkdir. Bu, uğur əldə etmək üçün lazım olacaq. Yeni çətin işlər meydana çıxacaq.

Xərçəng - Dostlarla görüşlər, yaxınlarla ünsiyyət sevinc bəxş edəcək. Qonaq qəbul etmək üçün münasib gündür. Vacib məsələləri evdə müzakirə etmək tövsiyə olunur. Uğurlu bazarlıqlar mümkündür.

Şir - Bütün qarşılıqlı və münasibətlər kəskinləşəcək, ailə münasibətləri kəskinləşəcək. Maliyyə mənzərəsi əlverişsizdir. Bu gün sövdələşmələrə getmək, iri bazarlıqlar etmək tövsiyə olunmur.

Qız - Bu gün daha çox romantik görüşlər üçün münasibdir. Ulduzlar tənha qızlara sevgi macəraları vəd edirlər. Artıq sevdələr isə münasibətlərə yeni və hər iki tərəf üçün xoş nəşə əlavə edə bilərlər.

Tərəzi - Asanından tutmuş çətininə qədər müxtəlif məsələlərin həlli üçün əlverişli gündür. Bütün çətinliklərin öhdəsində gələ biləcəksiniz. Üstəlik, seçdiyiniz üsullar səy tələb etməyəcək.

Əqrəb - İşlərdə problemlər mümkündür. Fikri diqqət tələb edən məsələlərə yönəltmək çətin olacaq. Üstəlik, ətrafdakılar sizin işlərinizə yersiz müdaxilələr edəcəklər. "Ayı xidməti" göstərən bədxahlardan qorunmaq lazım gələcək.

Oxatan - Sizinlə manipulyasiya etmək çox asandır. Siz çoxunuz gələn şeylərə o qədər tez inanırsınız ki, bəziləri bundan istifadə etməyə bilərlər. Hər şey intuisiyanız sizə ehtiyatlı olmağı məsləhət görürsə də, siz buna qulaq asmağı lazım bilmirsiniz.

Oğlaq - Gün uğurlu başlayacaq. Siz gümrahlıq və yaşam gücünüzün artdığını hiss edəcəksiniz. Səhər saatları qadınlara ünsiyyət üçün münasibdir. Axsama doğru isə güclü cinsin nümayəndələri ilə dil tapmaq daha asan olacaq.

Dolça - O qədər də əlverişli gün deyil. Ümidlərinizin qismətində doğrulmaq yoxdur. Amma siz bununla o dəqiqə başlamaq istəməyəcəksiniz. Bu gün üçün qurduğunuz planlar, çətin ki, həyata keçsin.

Balıqlar - Bu gün çox maraqlı olacağını vəd edir. Siz kənar təsirlərə çox həssassınız, istənilən şəraitə uyğun əhval-ruhiyyəyə ildırım sürətilə düşürsünüz. Bir çox Balıqlar özlərində gözlənilməz istedad və qabiliyyətlər aşkarlayacaqlar.

Qoroskop Rusiya və Qərbi astroloqlarının proqnozları əsasında hazırlanıb

Dünyanın ən effektiv elektrokarı yaradıldı

Böyük Britaniyanın Kembridj Universitetinin tələbələri günəş panelləri ilə təchiz edilmiş dünyanın ən effektiv elektrokarını yaradıb.

"Qafqazinfo" xəbər verir ki, avto "Cambridge University Eco Racing" (CUER) layihəsi çərçivəsində hazırlanıb. Tələbələr ibarət komanda "Helios" elektromobilini layihələndirib və daha sonra yığmağa müvəffəq olub. Nəqliyyat vasitəsi 2,5 kVt istifadə edərək 80 km/saatədək sürət yığa bilər. Yüngül şassi və "Formaplex" texnologiyası əsasında hazırlanmış kuzanın panelləri sayəsində elektromobilin çəkisi cəmi 550 kiloqramdır. Kompozit materiallar sayəsində isə avto böyük məsafələri belə minimal enerji sərfiyyatı ilə qət edə bilər.

Hazırladı: Ramil QULİYEV

Baş redaktor: Aydın Quliyev

Baş redaktorun müavini:
Tahir Tağıyev

Redaksiyanın ünvanı: Bakı şəhəri,
Mətbuat pr. 529-cu məhəllə, 6-cı mərtəbə
Tel-faks:
510-87-40; 510-87-38; 510-87-39

e-mail: azer22@mail.ru

Reyestr № 0106-P219-45846

Qəzet həftədə 5 dəfə çıxır.
(Bazar və bazar ertəsinə başqa).
«BZ»-də çap olunur.

Sifariş: №2514

Tiraj: 3050

Qəzetdə «Olaylar» və «Trend» informasiya agentliklərinin materiallarından istifadə edilir.

Reklam mətninə görə qəzet məsuliyyət daşımır.